

Antrasis Vokietijos socialdemokratų posūkis

RASO Mečys Musteikis

Jei praeitais metais Vakarų Vokietijos socialdemokratų partijos (SPD) naujas posūkis vidaus politikoje sukėlė didesnę dėmesį bei svarstymus krašte, tai šiais metais jau ne tik pačioje Vokietijoje, bet ir užsienyje — Vakaruose ir Rytuose — dar didesnio dėmesio susilaukė SPD nauja linkė V. Vokietijos užsienio politikos ir krašto gynybos srityse.

Sugriautos viršūnių konferencijos vaisiai

Pirmasis SPD persilaužimas užsienio politikos pasireiškė tuoj po sugriautosios viršūnių konferencijos Paryžiuje. Čia Chruščiovas savo elgsena pagaliau ir V. Vokietijos socialdemokratams atvėrė akis, parodydamas, ko Sovietų Sąjunga siekia ir kokia didelė grėsmė iš sovietų yra pirmoji „eilė Berlyniui, o drauge ir visai V. Vokietijai. Šito pasėkoj SPD vadai dar gegužės mėn. pirmą kartą pareiškė pripažinti Šiaurės Atlanto Sąjungos vertę ir kad jai priklausyti yra būtina ir Vak. Vokietijai (iki šiol SPD tai nuolat neigė). Tuo pačiu metu SPD vadai pasiūlė krikščionims demokratams (CDU/CSU), kad drauge susėdėtų prie vieno stalo patikrinti ir persvarstyti visą ikišiolinę V. Vokietijos užsienio politiką, norint surasti bendrą liniją abiem partijoms. CDU/CSU nesutiko padaryti toki „patikrinimą“, pabrėždami, kad ikišiolinė V. Vokietijos užsienio politikos pasivertinti kaip tikslai, joje nieko nėra, kas reiktų keisti, todėl nėra reikalo ją ir „patikrinti“; SPD turėtų ne kokio patikrinimo ieškoti, o tiesiog visą šiuo laiku vedamąją užsienio politiką paremti. SPD, iki šiol griežtai kovojusi prieš CDU/CSU užsienio politiką, tokio pripažinimo atsisakė.

Savo posūki bendros užsienio politikos kryptimi SPD patvirtino ir per bundestago užsienio politikos debatus birželio 30 d. Šių debatų prieš keletą mėnesių užsivyrusį paigdavu SPD, norėdama pakritikuoti CDU/CSU vedamąją politiką, bet po neįvykusios viršūnių konferencijos Paryžiuje jau patys norėjo nuo jų atsisakyti. Tačiau tuomet tokių debatų jau reikalavo CDU/CSU, tikėdama socialdemokratų „prirėmimo prie sienos“ ar net sulaukti jų skilimo viduje.

Pirmieji debatai be opozicijos

Šie debatai davė savotišką staigmeną. Vi sas kraštas laukė labai aštraus partijų susirėmimo ir gal net sąmyšio, tačiau debatai praėjo tokiam aukštam lygi, kaip dar niekad pokario metu. Abi pusės — vyriausybė sudarančios partijos ir opozicija — pa liustuos klausimus aptarė objektyviai, be didesnių aistrų. Juos pradėjo V. Vokietijos užsienio reikalų ministras von Brentano, vyriausybės vardu apibūdinamas da bartinę užsienio politikos liniją:

1. Vadinamąjį karinių jėgų atitrakimą geografiškai aprėžtame Europos plote vyriausybė laiko klaidingu ir pavojingu;
2. Vyriausybė nemano atsisakyti visos tautos laisvo apsisprendimo teisės (vadinasi, ir sovietų valdomosios rytinės Vokietijos);
3. Vyriausybė yra įsitikinusi, kad jos tikslai galės būti atsiekti tik tampriai bendradarbiaujant su laisvoju pasauliu;
4. Sovietų grėsmė V. Vokietijai verčia stengtis sustiprinti krašto gynybą.

Toliau min. von Brentano nurodė, kad iki šiol beveik visiems svarbiausiems vyriausybės sprendimams užsienio ir krašto gynybos politikoje SPD pasisakė prieš, ir išvardijo eilę tokių atvejų:

1. Petersbergo sutartis (pagal šią sutartį buvo baigta okupacinis laikotarpis ir atgautas V. Vokietijos savarankumas);
2. V. Vokietijos įstojimas į Europos Tarybą;
3. Įsteigimas Montano (plieno ir anglies) unijos Europoje;
4. Pastangos sukurti Europos Gynybos Bendruomenę;
5. Įstojimas į Šiaurės Atlanto Sąjungą;
6. Atkūrimas V. Vokietijos gynybos pajėgų, kaip įsipareigojimas Šiaurės Atlanto Sąjungai, ir kita.

Kartu min. von Brentano iškelė ypatingą reikšmę tautai būti vieningai sovietų grėsmės akivaizdoje, todėl kvietė ir socialdemo kratus paremti ikišiolinę vyriausybės vedamąją užsienio ir krašto gynybos politiką.

Mažai pasako, daug nutyli

Socialdemokratų vardu kalbėjo H. Wehneris, pirmą kartą aiškiai pasisakydamas už S. Atlanto Sąjungos būtinumą ir pabrėždamas, kad ir SPD liks ištikima tarptautinėms sutartims (iki šiol SPD grasavo, kad, atėjusi į valdžią, stengsis V. Vokietiją atpalaiduoti nuo S. Atlanto S-gos!). Kartu H. Wehneris pabrėžė, kad SPD visiškai atsisako savo ikišiolinio „Vokietijos plano“ (tas planas vedė Vokietiją į neutralizaciją ir

atitiko daugelį sovietų pageidavimų), kvies damas baigti ginčus dėl praeities klaidų, nieškan, kieno linija buvo gera, kieno bloga. Šiuo laiku SPD ir CDU/CSU esančios vieningos nuomonės šiais klausimais: dėl laikyenos Berlyno klausimu, dėl komunizmo atmetimo ir dėl taikos išlaikymo. Šie trys dalykai esą pakankamas pagrindas, kad visos partijos siektų bendros užsienio politikos ir tam tikslui padarytų (jau anksčiau minėtąjį) „patikrinimą“, geriausią prie uždarų durų. Dėl vyriausybės (min. von Brentano) iškeltųjų klausimų H. Wehneris nedavė jokio atsakymo — juos apėjo. Nepasisakė prieš, bet nepasisakė ir už... Eilę svarbiausių klausimų paliko atvirus.

Trečiojo kelio dar neatsisakė

SPD nedavė jokio atsakymo ir tolimesnėse diskusijose CDU/CSU pagarsėjusio kalbėtojo Freiherr von Guttenbergo iškeltajai alternatyvai: Esą, iki šiol SPD nuolat ieškojo „trečiojo kelio“ — tarp Rytų ir Vakarų, tarp komunizmo ir kapitalizmo, ir tuo būdu tapo laisvojo pasaulio „Achilo kulnui“. Iki šiol SPD nenorėjo pripažinti nei vienai, nei kitai pusei, todėl pateko į izoliaciją. Kadangi SPD pasaulinio masto kovą už laisvę suprato tik iš ideologinės pusės, ji pasidavė „beblokei“ politikai. To dėl dabar — reikalavo von Guttenberg, — po H. Wehnerio išvadų, SPD turi aiškiai pasisakyti, ar Vokietijos socialdemokratai atsisako ikišiolinio „trečiojo kelio“?

Atsakymo dar nėra ir iki šiol. Debatų baigus buvo balsavimu priimtas nutarimas, kuriame pasisakoma už europinę politiką, už krašto gynybą ir visuotinę karinę prievolę ir už modernų krašto karinių jėgų apginklavimą. SPD nuo balsavimo susilaikė — tai buvo pirmas kartas, kai SPD nepasisakė prieš tokį nutarimą. Bet dar nepasisakė ir už! (ELI)

Septynios DIENOS

KUBA VYKDO VALYMUS

Šimtai asmenų, dirbusių Kubos karo laivyno įrengimuose, buvo areštuoti. Patsai Castro vadovavo kareiviams, kurie apsupo Casablankos arsenalą ir didžiausią Kubos jūrų laivyno bazę.

Tarp areštuotųjų esą Kubos jūrų laivyno viršininkas Castineira. Kratos ir suėmimai buvo įvykdyti ir Cienfuegos karinio laivyno bazėje, kuri savo metu padėjo Castro paimti valdžią.

Iš Havanos universiteto pasitraukė 26 profesoriai medikai. Dabar jau „išvalyti“ 72 profesoriai, pakaltinti antirevoliucine laikyvena.

ERDVELAIVIS SU SUNIMIS

Rusai paleido į erdves laivą su 2 šunimis (Belka ir Strelka) ir dar kitokiais gyviais. Priekaba su gyvuliais atitinkamu metu turėtų grįžti žemėn.

Laivas skrieja apie žemę maždaug 200 mylių aukštyje. Jo svoris yra apie 4 tonas ir 600 kilogramų.

Laivas su šunimis jau nuleistas žemėn.

INDIJOS - KINIJOS SANTYKIAI

Parlamente pasakytoje kalboje Nehru pakaltino Kiniją, kad ji savo spaudoje pastarosiomis savaitėmis ypač smarkiai pradėjo pulti Indiją.

Bet Nehru pasisakė pasiryžęs, nepaisant puolimų, tęsti pasitarimus su Kinija dėl sienų nustatymo. Mišri indų-kinų komisija kaip tik dabar studijuoja dokumentus, žemėlapius, sutartis.

TIBETIECIAI GRĮŽTA NAMO

Nehru patvirtino, kad dalis tibetiečių pa bėgėlių, kurie Indijoje dirbo prie kelių tie simo, grįžo namo, nes jie nebuvo pratę tokio darbo dirbti.

O kiniečiai Tibete turį bėdų ir stiprinasi ten bent tiesdami kelius.

KONGE DAR NĖRA TVARKOS

Kongo ministeriui pirmininkui Lumumbai nuolat keičiant nuomonę ir keliant kraštutinius reikalavimus, tvarkos ir ramybės vis nėra.

Lumumba yra pareikalavęs atitraukti vis sus baltuosius, atgabentus Jungtinių Tautų kariniuose daliniuose, ir pagrasino vėl rusais.

SPECIALISTAI BEGA IŠ KINIJOS

Įtempimui tarp Kinijos ir Sov. Sąjungos didėjant, nusisūstęjį į Kiniją dirbti specialistai grįžta atgal į Rusiją.

Nėra tikrų duomenų, kiek tų specialistų buvo nusūstę į Kiniją, bet apytikriai spėjama, kad apie 5000.

Liudininko pasakojimai

AS MACIAU, IS KUR ATSIDARO TOJI „LIAUDIES VALIA“

Girdėjusio ir mačiusio liudininkas (3)

Vartome toliau „specpareigūnų“ buvusių, prieš 20 metų Valstybės teatre bolševikų suorganizuoto „liaudies seimo“ vaidinimo užkuliusiuose, žiūrėjėjame užrašus, pastabas, ir jis pasakoja:

— Išėjau tos pirmos pertraukos metu į mažąją pasivaikščiųjų salę, o čia štai priešais Banaitis, Juozas, „liaudies atstovas“ ir naujos valdžios paskirtasis radiofono direktorius. Jis budinčiam radiofono pareigūnui duoda ką tik iš spaustuvės atneštą naują „Tiesos“ numerį ir nurodinėja, ko kius straipsnius reikės paskelbti — perskai tyti. Pasirodo, ta „ekstra laida“, kurioje jau išspausdintas... „liaudies seimo“ nutarimas apie Lietuvos santvarkos pakeitimą!

Pasirodo, visi to „liaudies seimo“ nutarimai buvo atiduoti į spaustuvę dar prieš tam seimui susirenkant. Tiesos ekstra laidos turėjo atsidurti gatvėje tuoj po atitinkamų posėdžių. Buvo manyta, kad santvarkos klausimas bus pristumtas pirmajame posėdyje. Šios pertraukos metu tas ekstra „Tiesos“ numeris turėjo išeiti gatvėn. Bet, ekstra laida jau atspausdinta, nutarimas paskelbtas, o „seimas“ dar nepradėjo apie tai nė kalbėti. Teko ekstra laidą sulaukyti, ir tik radijo pranešėjus laikyti pasiruošusius ją viešai skaityti, kai tik bus duotas ženklas, kad „jau“!

Iš viso iš tos ekstra laidos nieko neišėjo. Posėdis užsitęsė, lietus lijo, žmonės negalėjo gatvėje rodytis, laikraščiu išnešiotųjų ne bebūvo galima sugaudyti, ir nutarimų paskelbimą laikraščiuose teko atidėti kitai dienai.

Pietų pertraukai pasibaigus, Gedvilas referuoja pirmąjį klausimą dienotvarkėje, santvarkos klausimą. Tarp ko kita sako: „Sovietų Sąjunga, stovėdama darbo žmonių reikalų sargyboje, padarė sau reikiamą išvadą...“

POWERS 10 METŲ KALĖJIMO

Amerikiečių lakūnas Powers, kuris arti Sverdlovsko buvo sugautas, sugedus lėktuvui U-2 ar pašovus jį, sovietų karinio teismo buvo nuteistas 10 metų kalėjimo už šni pinėjimą.

Valstybės gynėjas buvo pareikalavęs 15 metų. Teismas vyko 3 dienas, ir tiek valstybės gynėjas, tiek Powers gynęs advokatas savo kalbose vis kaltino ir puolė Amerika.

Prez. Eisenhoweris išreiškė nusistebėjimą tais puolimais ir tokia griežta bausme.

NYKUS ŽENKLAI

(E) Vienas Vakarų reporteris, grįžęs iš Čekoslovakijos, papasakojo savo įspūdžius. Jis pareiškė: „Būdamas liberalas, aš niekad netikėjau, jog komunistinis režimas gali būti toks supuvs, kad daugelis žmonių gali būti taip prispausti ir nelaimingi. Atrodo neįtikėtina, kad žmonės rizikuotų vis kuo, idant galėtų trumpo su manimi pasikalbėjimo metu pasiskųsti savo nežmoniškomis gyvenimo sąlygomis ir savo vaikų likimu, praėjus vienai ar antrai dekadai, kai niekas nebeturės nei valios nei jėgų pa sipriešinti esamam režimui“.

TYLIAI PATAISYTA HIMNAS

„Genyje“, vaikams leidžiamame iliustruotame žurnale, liepos mėnesio numeryje yra išspausdinti vadinamo „Tarybų Lietuvos himno“ žodžiai. Trečiojo punkto pradžia dabar taip atrodo: „J laisvę mums Leninas nušvietė kelią, padėjo kovoj didi rusų tauta“.

Tas himnas yra parašytas Venčlovos. Ori ginalė buvo „Stalinas nušvietė...“ (LNA)

— Kenijoje buvo pakartas britas Poole, kuris nušovė negriuką, apmėčiusį akmenimis jo šunis.

— Antarktikos bazėje dėl kilusio gaisro žuvo 8 rusų mokslininkai — meteorologai ir aerologai.

— Amerika skolina Sirijai 5 mil. dolerių pramonei plėsti.

— Sovietų krepšininkui Kruminš (latvis) Romoje padirbdinta 8 pėdų ilgio lova, nes jis yra 7 pėdų ir 2 inčų aukščio (tasai krepšininkas dalyvauja olimpiadoje).

JONUI DZVONKUI mirus, nuoširdžią užuojautą reiškia jo artimiesiems ir draugams
DBLS Coventry Sk. V-ba ir nariai

mų išvadų. Šių išvadų išvadas mes matome šiandien Lietuvoje... Ar gali liaudis dar dvejojti?.. Lietuva turi būti paskelbta socialistine tarybų respublika! Tai yra mūsų politinio gyvenimo raidos išvada. Tegyvuoja Lietuvoje tarybų valdžia“!

Po Gedvilos kalbos prezidentas iššaukia iš salės kalbėti „atstovą“ Rocių. Tas eina tribūnon pro prezidentą, Adomauskas, pirmininkas, iš savo bylos ištraukia popieriaus lapą ir paduoda Rociui. Tas, vietomis kluddamas, karščiuodamasis skaito, beria virtinę šūkių. Pabaigoje pasirodo, kad Adomauskas vėl neapsižiūrėjęs ir padavęs Rociui kalbą, skirtą diskusijoms dėl antrojo klausimo, tai yra dėl įsijungimo į Sovietų Sąjungą, o ne dėl santvarkos pakeitimo. Rocius „prakalba“ baigėsi štai kokių pareiškimu:

„Mūsų susijungimas su Sovietų Sąjunga duos mums gražų, kultūrinį - ekonominį gyvenimą“!

„Ne į temą“ pakalbėjo ir Vaineikienė iš Palangos. Ji irgi turėjo raštelį, kuris greičiausia buvo skirtas paskaityti po Pakarklio, o ne po Gedvilos kalbos. Bet vis tas Adomauskas: iššaukė ją dabar. Ji ir paskaitė:

„Liaudies atstovai! Aš galiu tik pareikšti mus išrinkusiam liaudies vienintelę valią — už įsijungimą į galingos Sovietų Sąjungos tautų šeimą“!

Trumpiausia ir iš esmės teisingiausia kalba... Tos „liaudies“, kuri visą tą šeimą „išrinko“, tikrai vienintelė tokia valia ir te buvo, o Vaineikienė (ar bet kas kitas) tik tokią valią taparėikšti ir galėjo...“

R. Žebenka gavo raštą į temą. Jis apie įsijungimą neskaitė. Bet paskaitė:

„Kritiškiausiai momentu Raudonoji Armija ištisė mums pagalbos ranką... turime persivarkyti į socialistinę sovietų respubliką“!

Atėjo skaityti Abdulskaitė ir vėl įšoko į antrąjį punktą:

„...Taigi matome, kad išvadavimui kelias yra vienas. Moterys gali pilnai laisvomis tapti... tiktai per socialistinę tarybų Lietuvą, įsijungiant į Sovietų Sąjungą“!

Gedvilas apsidžiaugė, kad „visi vieningai pritaria“, ir perskaitė rezoliuciją, kurios esenčia buvo šie dvi sakiniai:

„Lietuva skelbiama socialistine tarybų respublika... Tegyvuoja viso pasaulio darbo žmonių vadas ir mokytojas draugas Stalinas“!

Adomauskas skubiai sako: „Statau balsą vimui, kas už tą deklaraciją, prašau pakelti rankas“.

Pakyla miškas rankų, — parterys, ložose, aukštuose. Parterys atrodo, kad visi kelia rankas. O parteris pilnas, yra ir stačių. Sėdimų vieturų parteris 372, su stovčiais apie 400, aukštuose mažiausia kita tiek. Visi bal suoja. O juk balsuoti „išrinkti ir įgalioti“ salėje yra tik 77... Ar tų 77-nių rankos pakeltos, niekas nesiteirauja, niekas netikrina. Užtat aiškiai matau, kad uniformuotię raudonarmiečius, kurie isimaišę tarp sėdinčiųjų, irgi kelia rankas. Kažin kaip tie, kur po stalų? Ar juos pakeitė pertraukos metu? Argi nekalbėjo „liaudies atstovai“, kad tie, kur su automatais, yra tikrais „liaudies valios šaltinis“? Argi nesakė pats Paleckis, kad be jų nieko to nebūtų? Argi nesakė Gedvilas, kad ta „darbo žmonių sargyba“ padarė sau išvadą, ir mes Lietuvoje dabar matom tos išvados išvadas...“

Tie 77 iš tiesų nebesvarbu: pakeltų rankų daug, „ura“ triukšmingas, ir Gedvilas, nebelaukdamas nesusiaudančio Adomausko paskelbimo, kad rezoliucija priimta, pirmąjį vaidinimo aktą „užapskritina“:

„Liaudies seimo prezidento vardu sveikinu visus liaudies atstovus su nauja politine santvarka. Lietuvos socialistine tarybų respublika“.

Tuo metu iš užkulio atneša Gedvilui raštelį. Tas pasišnibžda su Adomausku ir skelbia pusvalandžio pertrauką.

O užkulisyje dabar jaudinasi jau visa „liaudis“. Jau atėjo laikas vaidinti antrąjį veiksma, reikia leisti į sceną Pakarklį, o jo rolės teksto vis dar nėra. Iškviečia į užkulisį vyriausiąjį režisorių Podniakovą. Ir tas nieko negali padaryti: lėktuvus iš Maskvos jau atskrido, o kalbos teksto neatvežė. Tekstas Kremliuje, Gedvilas siūlo pertrauką pratęsti, kad tuo tarpu kristų kitas lėktuvas ir atvežtų kalbą. Bet visgi per ilgą lauktį. Paleckis siūlo sukeisti vietomis dienotvarkės punktus ir dabar leisti scenon trečią veiksma su Mickiu priešaky, apie žemės nacionalizaciją. Bet Sniečkus Paleckį suniekina: kaip gi gali nusavinti žemę, kol neįsijungta į Sovietų Sąjungą! (Kodėl jis taip manė, nežinia. Gal bijojo, kad Kremliaus valdžia neišsiųstų ir neįtartų, kad čia nori patys vieni viską susitvarkyti).

Pakarklis dabar jau buvo laimingesnis, nes pagaliau ir kiti susirūpino jo bėda. Su

siūpino ir pasijuto pasimete. Bet iš keblumų išvedė pats vyriausias šeimininkas — Dekanozovas. Tur būt, Pozdniakovo pakviestas, jis jėjo į užkulisį. Visa tenai susimetusi „liaudies“ nutiko, Dekanozovas su keliais didžiūnais pasitraukė į vieną iš užkulisinių kambarių. Nusėlino ir Pakarklis.

Po kiek laiko Pakarklis grįžta užkandinėn su „role“. Pirmo puslapio kampe trys violetiniu rašalu parašytos raidės: V.G.D. Tai Dekanozovo inicialai. Pasirodo, vieną „rolės“ projekto nuorašą Dekanozovas turėjo pas save, Kaune. Ar telefonu su Maskva susisiekęs, ar pats savo atsakomybe su projekta patvirtino ir leido Pakarkliui tą „liaudies valią“ viešai perskaityti...“

Po pertraukos jis ir skaito: „Šiandien seimas priėmė didelės istorinės reikšmės deklaraciją... Dabar prieš mus kitas klausimas, jaudinąs visą mūsų liaudį, klausimas, nuo kurio išsprendimo priklauso Lietuvos likimas...“

Ir pabaigoje: „...sprendimas, kurį mes turime padaryti šią istorinę valandą, yra aiškus: Lietuvos tarybų socialistinė respublika turi įvykdyti tautų šeimą...“

Po Pakarklio triukšmingai „liaudies valią“ reiškia... Petras Cvirka, Liudas Gira, Erelis Fridmanas, Mikalina Meškauskienė ir daugiau už kitus vargo skaitymo mene parodęs Tomas Tamulevičius. Po jo salėje iš kėdės pakyla apšepęs žmogelis ir iš lapelio skaito: „Draugai, iš visų čia pasakytų kalbų paaiškėjo, kad atstovai pritaria atstovo Pakarklio pranešimui. Tad gal reikėtų pasiūlyti baigti diskusijas ir duoti Pakarkliui baigiamąjį žodį, o po to eiti prie balsavimo“.

Tas nelengvai perskaitytas, bet nuoseklus pasiūlymas visų salėje sėdinčiųjų pakeltomis rankomis bematant pavirsta „liaudies valia“. Scenon vėl išleidžia mas Pakarklis, kuris vėl skaito: „Nebesant daugiau kalbėtojų, tenka laikyti klausimą esant aiškų. Kalbėtojai pasisakė vieningai: Lietuva turi tapti sovietų socialistinių respublikų sąjungos nariu. Todėl siūlau priimti tokią deklaraciją...“ Deklaracijos esmė — prašyti priimti...“

Ir ši deklaracija priimama salėj sėdinčių publikos, jų tarpe ir „penkių publikoje“ esančių ginkluotų raudonarmiečių balsais... Balsų niekas nė neskaiciuoja. Gedvilas skelbia: „Priimta!“ Jam staiga atsiliepia iš vietos pašokęs Meskupas (vienas iš kompartijos sekretorių): „Da zdravstvujet velikij sovetskij sojuz! Da zdravstvujet russkaja semja narodov!“

Tais žodžiais prasidėjo „nauja era“... Vaidinimo finale Gedvilas pasiūlė pagerbti spektaklio rengėjų ir vyriausiųjų režisorių: Dekanozovą ir Podniakovą. Jis jau sėdi Lietuvos prezidento ložėje. Podniakovas atsistoja ir — irgi iš raštelio — skaito „lietuviškai“: „Lei gy-voja Li-e-tūvos socialys-tyne respublika. Pir-myn y nav-jės par-galės“.

Spektaklis baigiasi publikos giedamu internacionalu — tuo metu ir SSSR himnu. Daugumas gieda rusiškai arba žydiškai. Girdėti bandymų giedoti ir lietuviškai, bet net Gira dar silpnai temoka vertimą. Taip nedrąsūs „nužemintieji“ ir paskęsta rusiškai - žydiškame internacionalo gaudime.

Iš prezidentinės ložės patenkinti eina didieji Lietuvos „liaudies valios“ nustatytoriai: Dekanozovas ir Podniakovas...“

PRANEŠIMAI APIE LIETUVĄ

Paryžiuje įvyko Europos Tarybos Patarimosios Asamblėjos Neatstovaujiamųjų Tautų Komisijos pasėdis, kuriame Baltijos Valstybių 20 metų okupacijos sukakties proga buvo svarstoma Lietuvos, Estijos ir Latvijos padėtis. Šiuo klausimu pranešimą padarė Danijos parlamento narė ponia von Lowzow ir — tam tikslui Komisijos pakviesti į posėdį — Lietuvos diplomatas šefas, ministeris Paryžiuje S. Lozoraitis, Es tijos ministeris Londone A. Torma ir Latvijos ministeris Paryžiuje A. Grosvaldas. Svarstyamo metu Komisija parodė didelį draugingumą trims Pabaltijo tautoms ir vi sišką pritarimą jų siekiamas atstatyti savo nepriklausomybę. Šis nusistatymas buvo iš reikštas tiek Komisijos narių pareiškimo se, tiek Komisijos priimtame nutarime, kurį jį pateiks Europos Tarybos Patariamajai Asamblėjai rugsėjo mėnesį.

Min. Lozoraitis yra anksčiau du kartu padaręs Komisijai pranešimus apie Lietuvą, būtent, 1956 m. Palermo ir 1959 m. Romoje. Šį kartą jis buvo Komisijos pakvies tas Lietuvos Laisvės Komitetui pasiūlius.

POVLUI RAMAICIUI, jo žmonai Lietuvoje tragiškai žuvus, nuoširdžiausią užuojautą reiškia Briedžių šeima

PAID BRITAN AUG 60

PAID BRITAN AUG 60

PAID BRITAN AUG 60

PAID BRITAN AUG 60

PAID BRITAN AUG 60

PAID BRITAN AUG 60

PAID BRITAN AUG 60

PAID BRITAN AUG 60

PAID BRITAN AUG 60

PAID BRITAN AUG 60

PAID BRITAN AUG 60

PAID BRITAN AUG 60

PAID BRITAN AUG 60

PAID BRITAN AUG 60

PAID BRITAN AUG 60

PAID BRITAN AUG 60

VINCAS KUDIRKA ROMANE

Didelį vyrus (ir moteris) reikia pristatyti visuomenei. Vis tiek, ar tai būtų joms skirtos studijos, manografijos, ar pagaliau poemos ir romanai. Juo plačiau mes pažinsime juos, juo geriau bus mums patiens.

Reikia pasakyti, kad retą kurį jų ir te pažiūrime. Sueti į pažintis su Vytautu Didžiuoju turėjome monografijų (savų ir svetimų) ir romanų, su Vaižgantu — monografiją ir kūrybos studijų, bet daugelis tų didžiųjų dar tebe laukia eilės. Tarp šių tebe laukiančiųjų iki šiol buvo ir Vincas Kudirka, apie kurį Juozas Švaistas parašė dabar romaną *Jo sužadėtinė*. Romanas „Draugo“ skelbiamuosiuose konkursuose yra laimėjęs premiją, buvo perleistas per to dienraščio atkarpą, Lietuviškos Knygos Klubo Chi cagoje išleistas atskira stambia knyga (394 psl.).

Išdėmami knyga į rankas, džiaugiamės: štai turėsime dabar literatūrinį Vincą Kudirką paveikslą! Džiaugsmas dėl to didelis. Tą džiaugsmą didina ir patsai knygos didumas: taigi tiekioji puslapių paveikslas turės būti didelis, čia pristatytas mums vie nas didžiųjų tautos vyrų atstos prieš mūsų akis toks, kokio lauktumėm.

Aišku, kad biografinius romanus rašyti nėra lengva. Atrodo, kad tas darbas yra labai nedėkingas, labai lengva nuslysti klaidžiais keliais, pasirinkus klaidingą dar bo metodą. Gal dėl to lietuvių literatūra biografinių romanų kaip ir neturi. Daug lengviau rašyti apie žmones, kurių niekad nebuvo, kuriuos pats rašytojas sukuria.

Kaip gi pasisekė Juozui Švaistui? Kokį Kudirkos paveikslą jis mums nupiešė šia me romane?

Su jo piešiamuoju Kudirka skaitytojas susiduria tada, kai šis grįžta vasarai išmestas iš kunigų seminarijos. Tik rudenį, kai jau reikia grįžti mokytis, jis pasisako tėvui, kad nebevažiuosias, ir tėvas išvaro jį iš namų. Baigęs gimnaziją, studijuoja Varšuvoje (trumpam suimamas, ir studijuoti jam vėl leidžiama, kai pravažiuojančiam carui įmeta prašymą). Studijuodamas grįžta lietuvių, suorganizuojant ir redaguojant „Varpa“. Grįžęs į Lietuvą, jį vis labiau smaugia džiūva, kuri šį vyrą dar visiškai jauna pagaliau ir pakerta. Žodžiu, duomenis apie Kudirką čia matome visus maždaug tuos pačius, kuriuos jau pažinojome iš mokyklos vadovėlių ir iš jo paties raštų ir iš kai kurių pastarųjų metu paskelbtųjų straipsnių ir atsiminimų.

Autorius buvo sąžiningas ir, atrodo, kai kuriais atvejais net per sąžiningas, norėdamas nupiešti mums Kudirkos paveikslą. Dėl to paveikslas išėjo toks pat su barzda ir liešo, kaip džiūvininko, ir rimto patrioto, kalbančio savo publicistinį straipsnių fra zėmis. Taip, tas pats jau iš mokyklinių vadovėlių iškirptas Kudirka, kurį mes matome ir pažinojome iki šiol, bet kokio nenorėtumėm matyti romane.

Pirmieji romanų skyriai, atrodo, bene bus iš pačių geriausiųjų. Rašytojas čia mums pristato Kudirką grįžtantį iš seminarijos, pas tėvus, pas Zapyškio kleboną, dvare. Reikia spėti, kad šiem skyriams rašyti J. Švaistas turėjo tik faktus, bet trūko jam dokumentinės medžiagos, ir dėl to teko naudotis daugiau savo vaizduote ir pasikliauti rašytojišku pajėgumu. Ar tuose skyriuose rodomasis Kudirka tikrai yra Ku-

dirka? Atsakyti šiek tiek sunkoka, bet, šiaip ar taip, čia rodomas vaikas, gana jautrus, šiek tiek nuliutėjęs, gerokai apsisikaitęs, mėgstas muzika ir lengvokus meilės nuotykius (už vieną tokį jis juk buvo ir iš seminarijos pašalintas). Pagal viską sprendžiant tai gali būti ir Kudirka, kuris vėliau tikraja savo sužadėtine pasirinko Lietuvą. Kad tai yra Kudirka, o ne kuris nors kitas inteligentiškas vaikas, mums paliudija ne tik šio romano autorius, bet taip pat ir kai kurie jau visuotinai žinomie ji biografiniai faktai.

Visą šių skyrių gerumą tektų įžiūrėti rašytojo pastangose nedėti į savo piešiamoją Kudirkos burną dokumentinių žodžių, nekirpti šio asmens paveikslą iš vadovėlių. Šita, atrodo, klaidą J. Švaistas vis dažniau ima daryti kai nori pristatyti Kudirką jau kaip veikėją, redaktorių, publicistą. Jis čia kartais ima tiesiog Kudirkos kurį nors straipsnį ir leidžia jį sakiniiais kalbėti jam. Tokie patys ryškiausi pavyzdžiai yra lietuvių pasifarimai, kuriuose Kudirka nusviečia padėtį ar kelia sumanymus. Sakysim, kad Kudirka pokalbiuose kėlė tas pačias mintis, kurias vėliau skelbė „Varpe“. Bet ar jau jis tiems pokalbiams nebebūtų turėjęs kitokio sakinio, kitokio išsireiškimo, negu straipsniuose? Mums kaip tik labiausiai ir būtų rūpėjęs gyvas Kudirka, tasai, kuris buvo už straipsnių, už eilėraščių, už sausių dokumentinių faktų. To Kudirkos, de ja, Juozas Švaisto romane labiausiai ir pa sigendame. Jeigu nebūtų per žiauru, galėtumėm pasakyti, kad šiame romane me iš viso pasigendame tos didelės asmenybės, kurios vaizdą susidarome iš biografinių nuotrų.

Kudirka, be abejo, mums labiausiai rūpi kaip tautinis veikėjas, daugiau už viską rūpinęsis savo tikraja sužadėtine — Lietuva. Atvirta jis apie romano vidurį. Reikia pasakyti, kad atvirta neįspūdingai: Gaidamavičius užtinka jį verkiantį, persimeta po porą sakinių. Atrodo, šitą Kudirkos atsi vertimą visi me baisiausiai vertindavome, įžiūrėdami jame nepasiekiamos didybės. Šiaip ar taip, tos didybės turėjo būti, bent tam tikro dramatiškumo. Ištraukę iš „Aušros“ kartojamas tikrai nesuteikia didybės romanui, kuriame vaizduojamas Kudirka ir šis reikšmingas jo gyvenimo įvykis.

Atrodytų, kad rašytojui žymiai geriau pasisekė pavaizduoti Kudirką meilės istori juse, negu kaip visuomenininką. O tų istori jų romane yra net kelios. Ar jos yra bio grafiškai tikros, tai jau būtų biografo užda viny atsakyti. Jeigu kai kurios būtų rašytojo fantazijos padaras, dėl to gal nu kentėtų visuomenėje Kudirkos autoritetas, bet šiek tiek yra laimėjęs romanas. Vadovėlinis Kudirka niekada neturėjo tiek daug panų, visas dėmesys būdavo kreipiamas į jo tautiškai visuomeninę veiklą. Jeigu ne retomis progomis aikštėn iškeliamoji viena kita jo kokia nors ydelė, tai jau ir šiandien mes jį turėtumėm žiūrėti lyg į kokį tautiškai visuomeninį šventąjį, tegu ir su barz de. O čia, žiūrėkite, išvartytas iš seminari jos dėl merginos, jis ir po to praleidžia po savo akiratį jį dar visą būrelį. Tarp jų gal pats įtakingiausias veidas yra Hani os, kuri stengiasi, nors ir nesėkmingai, įtraukti jį į politinį judėjimą Varšuvoje. Pati tragiškiausiaji Kudirkos meilė buvo ne Hania, bet dvarininkaitė jo mokinė, bet

vis dėlto Hania buvo tasai asmuo, kuris, sakytumėm, pasuko jo gyvenimą visiškai kita vaga. Bent taip atrodytų iš romano. Iki tol buvęs lengvo mosto jaunuolis, Ku dirka, besikeisdamas su Hania mintimis, pats, rodos, visiškai surimtėja ir tada grįž ta Lietuvai.

Ar ta istorija turi istorinio pagrindo (jei gu neturi, tai, kaip sakėme, ji, kaip ir kitos panašios padeda mums kitoje šviesoje pri sistatyti Kudirką) ar ne, bet ji yra vienas pačių įdomiausių romano epizodų. Jeigu panaši istorija iš tikro buvo, tai jai prista tyti J. Švaistas bus pareiškęs daugiau talento negu kurioje nors kitoje vietoje.

Gaila, kad kita Kudirkos meilės istorija, visiškai tikra ir net iš vadovėlių šiek tiek žinoma, išėjo gana blankoka. Tai jo meilė Valerijai.

Ką pasakyti apie romaną skaitytojui, ku ris myli Kudirką ir didžiujasi juo? Jis pakalus, ar daug laimės šiam didžiajam vy rui dar geriau pažinti, perskaitęs šį ro maną?

Geriausia būtų pasakyti, kad reikia per skaityti. Gal jo numonė bus kita, ir gal jis iš tikro susidarys geresnį vaizdą, negu šių eilučių autorius, kuris apskritai gali pasi rodyti per daug reiklus. Romanas, šiaip ar taip, laimėjo premiją, o tai jau yra dau giiau negu tik šis tas.

K. Abr.

BR. RAILOS KNYGA

Bronys Raila, TAMSAUSIA PRIES AUŠRĄ, straipsniai lietuvių politikos, visuomenės, idėjų klausimais, R. Žukaitės viršelis, 448 psl., kaina 5 dol. Išleido Sro vės leidykla Čikagoje 1960 m., spausta V. Vijeikio spaustuviėje. Sukrauta pas J. Kar velį 3322 S. Halsted, Chicago 8, Ill.

Šioje gyvu, dramatišku, polemiku stiliumi parašytoje knygoje vienas iš popula riausių dabartinių lietuvių žurnalistų Bron yns Raila plačiai nagrinėja įvairiausias tē vynes ir užsienio lietuvių klausimus, ku riais buvo ir tebėra siejami per paskutin ius 15 metų. Keturi pagrindiniai knygos skyriai: 1. Atėjo laikai, 2. Rezistencijos šia pas anapus, 3. Rungtynės dėl raidės V ir 4. „Negrų kova patamsyje“. Yra ir satyri nių eilėraščių įvairiomis temomis, taipgi ke liolika iliustracijų. Šiuo veikalu autorius ieško atsakymų į skaudžiuosius ir gyvuo sius lietuvių tautos priešbolševikinės rezis tencijos ir Lietuvos likimo klausimus. Įdo mi ir naudinga susipažinti kiekvienam lie tuviui šviesuoliui patriotui. Veikalas gau namas pas J. Karvelį ir visus liet. knygų platintojus.

(E) Algis Trakys ir taksukas Šleivys.

Tai rankraštis, kuris buvo panaudotas pir mąjam lietuviško piešto filmo — kartūno gaminimui. Rankraščio autorius — Algir das Gustaitis, dailininkas — Vytautas Sta siūnaitis. Filmas buvo paleistas visuome nės, ir spaudos buvo labai teigiamai įvert intas. Tai sėkmingų kartūno iliustracijų kny ga vaikams su nuotaikingu aprašymo tekstu. Knyga bus mielai skaitoma jaunųjų lietuvių skaitytojų. Leidinys didelio forma to, 32 psl. Kaina 2 dol. Išleido „Lietuvių Dienų“ leidykla.

LIETUVOS LAISVĖS KOVŲ 20-CIO MINĖJIMAS LOS ANGELES

Turininga prof. Stasio Žymanto paskaita

Lietuvos Nepriklausomybės Talkos Los Angeles Atstovybė rugpjūčio 7 d. Los Ange les, šv. Kazimiero parapijos salėje, suruo šė Lietuvos laisvės kovų 20-čiui pagerbti minėjimą, į kurį kviesta visa lietuviškoji visuomenė.

Susirinkimą pradėjo Dr. P. Pamaitis, trumpai nusakęs minėjimo reikšmę, Prof. M. Biržiška paskaitė neilga, bet mintinga pasisakymą. Manyta, tasai straiptas ar pranešimas (prof. M.B.) netrukus bus paskelbtas lietuviškoje spaudoje. Sveikinimo žodį tarė ir Lietuvos konsulas Dr. J. Bielskis. Kalbą paskaitė Los Angeles ALTo sk. pirm. inž. J. Jodelė. Lietuvos Fronto Bičiu lių vardu kalbėjo J. Ažuolaitis. Lietuvių Veteranų Ramovės Los Angeles sk. pirm. mjr. K. Liaudanskas ne tik pasveikino, bet ir trumpai nupasakojo autentišką epizodą iš lietuvių laisvės kovų Kaune, kaip lietu viškoji visuomenė didvyriškai kovoją vy dama lauk iš Lietuvos kruviniuosius bolševikus. Pageidautina, kad mjr. K. Liaudans kas savo atsiminimus iš tų ir kitų kauty nių aprašytų, nes tokie prisiminimai yra la bai brangus turtas lietuvių tautos istorijai.

Pakviečiamas kalbėti pagrindinis šio mi nėjimo dalyvis — prof. Stasys Žymantas. Jis paskaitai buvo gerai pasiruošęs, turėjo daug autentiškos medžiagos, mintis dėstė labai atargiai, santūriai, argumentuotai.

Prof. Žymanto paskaita tęsėsi apie tris valandas, bet ją su neabejotinu dėmesiu išklausė visa susirinkusiųjų auditorija. Jo je prelegentas nupasakojo atskirus, visi ški skirtingus veiklos periodus pirmosios sovietų okupacijos metu, kitokius veiklos būdus lietuviško pogrindžio vokiečių - na cių okupacijos metais ir vėl visiškai kitoki lietuvių tautos pasipriešinimą iš naujo už plūdusiems bolševikams 1944 metais, kai lietuviškoji rezistencija turėjo dvi pagr indines kryptis: aktyvioji rezistencija, ką dažniausiai vadiname partizaniniu veikimu su ginklu rankose, ir antra — pasyvioji rez istencija.

Paskaitoje nurodyta didelė lietuvių tau tos duoklė ne vien savo — lietuvių — tau tos istorijai, bet lietuvių sava pogrindžio, rezistencinės kova drauge kovoją ir už Pa baltijo, net Vakarų kultūros išsaugojimą, ir jei ne lietuvių didvyriška rezistencinė kova, kažin, ar dabar mes būtume laisvi vadinamose Vakarų valstybėse.

Nurodytas lietuvių pogrindžio spaudos gausimas, prilygęs spausdinių skaičiumi, net jų tiražų kur kas už lietuvių tautą di desnei prancūzų tautai (nacių okupacijos metu), pacituoti įvairios, įvairių laikotar pių lietuvių pogrindžio spaudos pasisaky mai tautos valios, tautinio galvojojimo reika lu, net šiandien priimtini demokratiškai galvojojantiems, įvairiose valstybėse gyve nantiems įvairių tautybių, įvairių religijų žmonėms, kas įrodo lietuviško pogrindžio teisingą liniją.

Lietuvių tautos kova prieš okupantus maskoliškuosius bolševikus buvo tiek spon taniška, kad jos nebuvo įmanoma sulaukyti po to, kai nusiviltą vakarų demokratinė mis valstybėmis ir kai netikėtai prasidėjo greita vakariečių militarinė veikla gelbs tinč sovietų okupuotuosius, jų tarpe ir lie tuvių tautą.

Nurodyti lietuvių tautos valios memo-

randumai, prašymai pasiųsti iš sovietų oku puotos Lietuvos į Vakarų demokratiinių valstybių vadovybėms, bet... į juos nebu vo gauta atsakymo.

Paminėjo vieną kitą pavardę iš didvyrių rezistentų — pogrindžio ir partizaninio vei kimo komunistų rusų okupuotoje Lietuvo je, nes tie didvyriai jau išaiškinti ir žuvę karžygių mirtimi Lietuvoje. Vienas tokių — Adolfas Ramanauskas, turėjęs slapyvardį Vanagas. Ilgų metų veikloje jis labai daug padarė centralizuodamas visų kariškų -par tizaninių lietuvių dalinių veiklą Lietuvoje. Net, jam žuvus, sovietai apie jį kalba su baime, pro jų propagandinį pyktį prasi veržiančių nusistebejimų.

Suminėta išsisa eilė lietuvių partizanų Lietuvoje ginkluotų veiksmų, kurie prilygo lietuvių karo veiksmams. Sovietai prieš lietuvius partizanus sutraukdavo net šim tais kartų gausesnius enkavedistų bei ka riuomenės dalinius, ir bolševikų žuvinas užmuštai, nukautais per tokias kautynes būdavo dešimtinis ar šimtais kartų dides nis už kritusius lietuvius.

Tasai lietuvių pogrindžio kovotojų, lie tuvių partizanų žuvinas tūkstantais Lietu vos žemėje nėra bereikšmis. Ten pralietas gerųjų Tautos sūnų ir dukrų kraujas augio na lietuvišką jaunimą lietuviškoje dvasio je. Dėl lietuvių tautos ateities mums nereik ia būkštauti.

Alg. Gustaitis

The Baltic Review Nr. 20

Naujasis anglų kalba leidžiamoji „The Baltic Review“ Nr. 20 skirtas daugiau pa minėti Pabaltijo pavergimo dvidešimtme čiui.

Šiame numeryje lietuvių išspausdinti šie straipsniai: V. Sidzikauskio „II pasaulinio karo liėkanos“ ir Pabaltijo valstybės“ ir J. Jakšto „Žalgirio mūšis“.

Mirė gydytoja Prancūzevičiūtė

Liepos 14 d. mirė Telšiuose dirbusi gydy toja Jadvyga Prancūzevičiūtė.

KNYGA — GERIAUSIAS DRAUGAS

Dr. Maceina — Didžioji Padėėja — 22 šil. Merkelis — Vaižgantas — 43 šil. Kun. Burkus — Teresė Neumanaitė — 22 š. Žukas — Žvilgsnis į praeitį — 36 šil. 8 d. Mic. Vaišnoras — Marijos garbinimas Lie tuvoje — 36 šil. 8 d. Kun. Danielius — Vaikų auklėjimas šeimo je — 10 šil. 6 d.

V. Alant — Tarp dviejų gyvenimų — 33š. M. Vaitkus Keturi ganytojai — 14 šil. 8 d. J. Bačiūnas — Kelionė į Pacifiko kraštus — 8 šil.

K. Bielinis — Dienojant — 43 šil. K. Bielinis — Penktieji metai — 43 šil. Tolstojus — Ana Karenina — 56 šil. 10 d.

(2 tomai) keturios daly s. Dostojevskis — Nusikaltimas ir baūsmė — 3 tomai — 3 sv. 2 šil. 6 d. Dostojevskis — Pažemintieji ir nuskriaus tieji — 2 tomai — 2 sv. 4 šil.

Daubaras — Mėlyna suknelė — 6 šil. Radzevičiūtė — Zemelė šventoji — 8 šil. Neatsiskaitė už XX tomą Liet. Encikl. prašau be atskirų raginimų atsiskaityti. Ne atsiskaitė truko tolimesnį tomų leidimą. Neatsiskaitęsiekantis sekantis tomas niekam nebus siunčiamas.

Ilgą grojimo lietuviškos plokštelės. Rašy ti: Dainora, 49, Thornton Ave. London. W 4

PASKUTINĖ VAKARIENĖ

(SATYRINĖ APYSAKA)

10.

Vos pasibaigus pietums, Jonas Bildžius, nieko nedelsdamas, pareiškė skubiai grįž tų į Vilnių ir pradėjo atsisveikinėti.

— Tad, jei galima, draugas viršininke, — dar kartą lindo jam į akis jaunasis direkto rius, jaunuolišku nuosirdumu iš visų jėgų spausdamas ranką, — rytoj pat atveži į valdybą mūsų projektus. Gal dar šį mėne sį...

— Atvežk, atvežk, pažiūrėsimė, — nu traukė viršininkas, nejuociomis griekštelėjęs dantimis.

Jis šokte išoko į mašiną, užtrenkė dure les ir sušnypštė Algiiui:

— Į Vilnių! Greičiau...

Taip, viršininkas visai nesuklydo. Jis iš tikrųjų nutarė grįžti vienai nakčiai į Vil nių, padoriai pailsėti, atsigaunti nuo šios prakeiktos dienos. Į Vilnių iš čia buvo vi sai netoli. Vilniuje buvo namai, o namuo se žmogus bent jau pats sau esi šeiminin kas. Rytoj bus galima anksti rasti paspaus ti tiesiog Molėtų kryptimi, į kur Jona Bil džių ir jo šaujami šoferį vedė svarbūs eili nės komandiruotės uždaviniai.

KAIP ŽMONĖS VAŽIUOJA IŠ JOMARKO

Ar jums teko stebėti prieš karą valstie čius, besiruošiančius į didelį jomarką, pas kui jomarko prekiaujančius, parduodan čius ir perkančius, o paskui važiuojančius iš jomarko? Neteko? O! Tada jūs esate praleidę puikiausią progą pažinti plačią ir

A. JONYNAS

daugiaspalvę prieškarinio valstiečio sielą.

Į jomarką būdavo ruošiamasi iš anksto. Kelias naktis sunkiai būdavo užmiegam. Vis žmogus galvodavo ir galvodavo, ką jis nuveš į jomarką, kiek galės gauti, ką turės nusipirkti. Jomarko dieną būdavo keliama si labai anksti, dar neišaušus. Į vežimą, pa ruoštą jau iš vakaro, būdavo pradedama nešioti po vieną įvairias prekes. Jeigu tai būdavo rudenio, šeimininkės įkraudavo porą maišų agurkų, porą ar trejetą maišų ankstyvųjų obuolių, gerą tuziną šviežių ir padžiovintų sūrių, keletą dešimčių kiauš ių, didelę pintinę su jaunikiiais gaidžiū kais. Šeimininkas įkeldavo aviną surišto mis kojomis, po sėdyne pakisdavo keletą šeškų kailiukų, o kartais ir gerą punda džiovinto tabako lapų. Pagaliau ilgabrikės gale būdavo įtaisoma dėžė su baltutėliaičiu, švariausiai nupraustu bekonu.

Kai pasiruošimas jau būdavo baigtas, še mininkas labai rūpestingai, labai atidžiai kinkydavo į ilgabrikę arkliaus, paskui ne skubėdamas sėsdavosi ant šieno prikimšto maišo, atstojančio sėdyne, palaukdavo še mininkės, plačiu mostu persizengnodavo ir sakydavo:

— Su Dievo padėjimu, važiuosime...

Važiuodavo lėtai, iškilmingai. Kalbėda vos tik apie reikalus. Jeigu šeimininkas būdavo išotas, jis oriai sukdamo savo ūs ir santūriai atsakinėdavo į plepios žmonos kalbas. Kiekvieną kartą būdavo kruop ščiausiai sudaroma jomarko pajamų ir išlai dų sąmata: labai tikslai ir tvarkinga. Nė vie

no cento nebūsią išmesta kokiems nors niek niekiams arba nereikalingiems dalykams.

Bet štai ir jomarkas. Šeimininkas išlaipi na šeimininkę su kiaušiniiais, gaidžiūkiais, sūriais ir agurkais turgaus aikštėje, o pats su bekonu ir avinu patraukia prie geležin kelio stoties, į bekonų supirkimo punktą. Eilė — milžiniška, laiko — laiko marios... Belaukiant, besišnekučiuojant, kur buvęs, nebuvęs atsitrenkęs pirklys mėsininkas ir sudera aviną. Ir vėl laiko — marios. Eilė jada pamažėle, pamažėle. Keli kaimynai ima ir susitaria užsukti bufetan, išgerti po bonkute alaus. Begeriant tą alų, žiūrėk, atėjo pietų metas. Į bufetą vienas po kito ren kasi pietauti bekonų supirkinėtojai. Tyčiom is ar netyčiomis kažkuris iš supirkinėtojų garsiai, net labai garsiai pareiškia, kad vi sų suvežtų bekonų šiandien nebūsią galima nupirkti, kad po pietų reikią daryti dar di desnę atranką. Išgiręs tokią naujieną, vie nas iš kaimynų susigriebia:

— Vyrai, reikią pastatyti jiems kokį pus bonkiuką. Kitaip — nepriims.

Vyrai pastato supirkėjams pusbonkiuką, paskui kitą, paskui trečią. Paskui vyrai pra šo supirkėjus gerai išžiūrėti į jų veidus ir grįžta prie vežimų. Po pietų eilė slenka žy miai greičiau. Ne visus bekonus tenka sverti. Dažnas vežimas suka nuo supirkimo punkto su tebekruksinčiu dėžėje bekonu.

Štai ir mūsų šeimininko eilė. Jo bekoną, žinoma, priima pirmąja rūšimi. Tai vėl ne mažas laimėjimas. Dabar jau ristele skuba ma į ištūstėjusią turgaus aikštę. Šeiminin kė laukia sutartojė vietoje. Visų agurkų ir obuolių ji, žinoma, nepardavusi, bet sū rių, gaidžiukų, kiaušinių šiaip taip atsikra čiusi. Neduok, Dieve, koks dabar tų kaimo produktų pigumas! Jomarko sąmatoje pa jamų dalis aiškiai neįvykdyta...

Bedejuojant, besiskundžiant, žiūrėk, iš lindo iš kažkokios krautuvės svainis ar kū

mas ar šiaip geras pažįstamas. Ir jis, prade da aimanuoti. Paaimanavus, padėjavus, su tariama užėiti valandėlei į traktierių. Tik valandėlei. Šeimininkė griebia savo šeimi ninką už skvėrų, bando sulaukyti, bet šei mininkas, jau paragavęs meškos kraujo, ne sukalbamas...

— Eik, boba, — sako jis, — apsižvalgyk po krautuves... Kol tu nusipirksi kas reika lina, mes jau būsime čia.

Boba dairosi, perka kas reikalinga, pas kui supykusi perka ir tai, kas nereikalinga, o šeimininko vis nėra ir nėra. Jo ūsai jau nulinkę, sumerkti į alų, liežuvis pinasi. Jam velniškai smagu ir norisi dainuoti. O kūmas ar svainis ar šiaip sau pažįstamas gundo kaip tikras nelabasis:

— Na, dar pusbonkiuką valstybinės... — Ei, ei, Joseli, nešk dar pusbonkiuką ir po silktę... Tik su svogūnais...

Joselis atneša. Staiga pamatęs Joselį, šei mininkas prisimena nepardavęs šeškų kai liukų.

— Joseli, pirk, pirk, Joseli, — uždirbsi! Kaipgi Joselis gali pirkti katę maiše. Jo selis turi pamatyti.

Šeimininkas paknopstomis bėga prie ve žimo, rausiasi po sėdyne. Šeimininkė ir vėl kimba jam į skvėrnus.

— Neljšk, boba, — šaukia šeimininkas, — reikalas yra!

Bet dabar šeimininkė vieno šeimininko nebeleidžia. Ji eina kartu į tą prakeiktą traktierių, kur vyruai yra reikalų. Už šeškų kailiukų šeimininkas prašo tiek ir tiek. Joselis siūlo visu trečdaliu ma žiau. Kailiais jis neprekiaujas — galįs ir visai nepirkti... Kas jam... Pagaliau šeimininkas nusileidžia: Joselis išdėsis litą ir patatysis pusbonkiuką iš savo kišenės. Lito Joselis aiškiai neįvykdyta, bet pusbonkiuką pastato, šeškų kailiukai len da kažkur po prekystaliu.

(Bus daugiau)

TARPTAUTINIS EUCHARISTINIS KONGRESAS

Mečys Musteikis

Šiame 37-tame kongrese tautinėms maldininkų grupėms iškyla trejopi uždaviniai: 1. dalyvauti bendrojo kongreso programoje; 2. vykdyti savąją tautinės grupės programą ir 3. dalyvauti tarptautiniuose pasirodymuose kaip tautinei grupei.

Trečioji kongreso diena mums buvo sufelicitavusi progą pasirodyti tarptautiniuose rengimuose kaip lietuviams, ir tai buvo išnaudota tiek, kiek sąlygos leido. Bet apie tai kiek toliau. Pirmiausiai pažvelkime į tos pat dienos mūsų tautinę programą, kuriai ypatingą iškilmių atspalvį suteikė mūsų ganytojas.

Vysk. V. Brizglio iškilmingos šv. Mišios ir pamokslas

Už visų laikų lietuvių tikėjimo aukas! Rugsėjo 3 d. ryto 8 val. iškilmingas pontifikalines šv. Mišias laikė J.E. vysk. Vincentas Brizgys, asistuojamas kun. Dr. St. Žilio ir kun. A. Jonušo. Visą bažnyčią per pamaldas giedojo lietuviškas giesmes. Pamaldose dalyvavo apie 200 lietuvių, jų tarpe per 40 dvasiškių.

Pamokslas pradžioje J.E. vysk. Brizgys pasveikino visus šiame kongrese dalyvaujančius lietuvius, susirinkusius iš viso pasaulio, kartu giliai apgailestaudamas, kad lietuviai iš Lietuvos negalėjo atvykti. Pačiame pamoksle Ekscelencija kalbėjo apie Eucharistiją, kaip dvasinio gyvenimo palaikytoją ir žmonių stiprintoją. Pamokslą baigdamas, Ekscelencija kvietė išjungti visus čia susirinkusius savo malda į bendrąją šios dienos intenciją: melstis už visų laikų lietuvių — tikėjimo aukas. Po pamokslų Ekscelencija suteikė visiems ganytojišką palaiminimą.

Kunigų posėdis

Pietų metu Vokietijoje gyvenę lietuviai kunigai suruošė bendras vaišes pagerbti iš viso pasaulio susirinkusiems lietuviams kunigams.

Po pietų vyko lietuvių kunigų posėdis, kuriam pirmininkavo prel. L. Tulaba. Platus pranešimus padarė vysk. Brizgys ir Tėv. A. Bernatonis, aptardami lietuvių kunigų būklę Vakaruose ir krašte.

Sutinkame savo kardinolą

Rugpj. 3 d. vakare į Miuncheno priemiestį Karlsfeldą, kur gyvena daugiausia užsieniečių iš Rytų, J. Em. kard. Mimmi, Šv. Tėvo skirtas specialus tremtinių dvasinis globėjas, atvyko aplankyti savo globotinių. Čia jį priėmė Šv. Onos bažnyčios šventoriaus pastiklo vietos klebonas vokiečių su įvairių tautybių vyskupais (buvo ir mūsų vysk. Brizgys), o visi kiti užsieniečiai, susigrupavę abiejoms pusėms kelio, plojimai ir džiaugsmo šūkiams atlydėjo į bažnyčią. Šv. Mišias laikė ir atitinkama pamokslą pasakė kard. Mimmi sekretorius mons. Rossi. Pamaldų metu sava kalba savo krašto giesmes giedojo visos tautybės: lietuviai, vengrai, ukrainiečiai, lenkai, latviai, italai (čia yra jų daug atvykusių darbams), vokiečiai ir slovakai. Lietuviai giedojo pirmieji, labai skambiai ir darniai, giesmę „Pulkim ant kelių“.

Kardinolas drąsino ir guodė

Po pamaldų kard. Mimmi pasakė žodį visaiems tremtiniams, paaikškindamas, jog ruošiamas šis Eucharistinis šventas tam, kad geriau pažintumėm savo tikėjimą, kad jį perprastumėm, kad gilintumėm į Eucharistijos paslaptį, kad suprastumėm, jog Kristus tikrai yra mūsų tarpe. Kristus iš meilės mums mirė ant Kalvarijos kalno tam, kad per Eucharistiją nuolat liktu su mumis. Kard. Mimmi išreiškė didelį apgailestavimą, tačiau kas yra su Kristumi, tas nejučia taip sunkiai ir betvyniškumo; nežūrind mūsų tautybinių skirtumų, mes esame visi viena šeima per Kristų. Kardinolas kvietė naudoti kuo dažniau Eucharistiją ir per ją prašyti laisvės kenčiantiems kraštams. Išreiškdamas savo ypatingą meilę tremtiniams ir jų pavergtiems kraštams, kardinolas prašė išlikti visiems tikėjime tokiais stipriais, kaip kad buvo kitados gyvendami laisvėje, savuose kraštuose, ir kartu pažadėjo perteikti visus tremtinių rūpesčius Šv. Tėvui. Pabaigoje perdavė Šv. Tėvo ir savo geriausių linkėjimų, ir suteikė apaštališkąjį palaiminimą, primindamas, kad Šv. Tėvas tikrai rūpinasi mumis visais.

Lietuviai „apsupa“ kard. Mimmi

Po iškilmių bažnyčioje, šventoriuje visos tautybės kardinolui padainavo savo krašto dainų. Kadangi prie kardinolo vėžėsi masės žmonių, taigi lietuviams artumoje neliko vietos, tai lietuviai, žinodami, kad kardinolas greitai važiuos atgal, laukė jo prie auto mašinos. Čia kardinolui atvykus, lietuvių staiga jį iš visų pusių apsupo (arčiausiai tautiniai rūbai mergaitės) ir skambiai padainavo „Leiskit į tėvynę“.

Kard. Mimmi tarė žodį Lietuvai per Amerikos Balsą

Sužavėtas tokiu lietuvių pokštu, kardinolas tarė (į čia pat paruoštą Am. Balso mikrofoną) lietuviams trumpą žodį, kurio mintis yra maždaug tokia:

LIETUVIAI TARPTAUTINIUIOSE PARENGIMUOSE

„Aš, apsuptas lietuvių, gražiai pasipuošusių mergaičių, nuoširdžiai sveikinu jus, o per jus ir visus lietuvių tėvynėje. Esame susirinkę Pasauliniame Eucharistiniame Kongrese pagarbinti Išganytoją, o kartu pasimelsti ir už jūsų tėvynę“.

Dr. V. Dambrava laksto su mikrofonu rankoje Kur tik yra lietuvių grupės žymesnis rengimas, ten pamatysi ir Dr. Dambravą ar jo pagalbininką su mikrofonu rankoje. Jis yra Amerikos Balso specialiu įvykių skyriaus vadovas Miunchene, svarbiausių įvykių užfiksuoja į garsines juostas. Daug jo įrengtųjų dalykų bus perteikta per Amerikos Balsą Washingtonu. Be abejo, rašė dijo bangomis bus perduotas į Lietuvą ir kard. Mimmi žodis.

Lietuvių saleziečių berniukai iššaukia ovacijas Beveik tuo pačiu laiku, kai kard. Mimmi buvo Karlsfelde, iš viso pasaulio kongrese dalyvaujančių jaunimas buvo susibėgęs į milžinišką palapinių miestą Oberwiesenfelde. Dalyvavo čia ir lietuvių jaunimas, ir tai ne vien tik kaip žiūrovai, bet ir programos pildytojai. Lietuvių Saleziečių Gimnazijos Italijoje berniukai, apsirengę tautiniais rūbais, parengimui salėje sėdėjo pačiame gale, tačiau greitai jie buvo iškviesti į priekį. Jiems einant per salę, publika sukėlė didžiulės ovacijas; jie buvo pristatyti kaip Tylinės Bažnyčios lietuvių tautos jaunimo atstovai. Jie patys pirmieji pašoko porą tautinių šokių, kurie puikiai pasisekė ir tiesiog sužavėjo publiką! Pasipylė milžiniški plojimai, juos filmavo ir fotografavo, ir šokių muziką bei dainą įrašė į garsines juostas. Taip mūsų jaunučiai Lietuvos vardą nelaukiant iškėlė svetimųjų tarpe ir kartu ne tik sau, bet ir visai mūsų tautai iššaukė daug simpatijų. Valio, saleziečių auklėtiniai!

Kard. Wendel dalyvauja spaudos konferencijoje Ji įvyko rugpj. 2 d. Koldingo namų salėje. Dalyvavo daugiau kaip 400 žurnalistų iš visų pasaulio. Iš lietuvių dalyvavo J. Kairys, J. Dainauskas ir šiuo metu autorius. Joje buvo paliesta daug Eucharistinio kongreso problemų. Pradžios žodyje J. Em. kard. Wendel kvietė žurnalistus vengti iškreipimų bei perdėjimų spaudoje ir tarnauti tik tiesiai skleistis. Subjektyvi gero norinti tiesa yra labai pageidautina, nes kongreso pasisekimas labai daug priklauso nuo to, kiek jį pasaulis pažins. Kardinolas pabrėžė, kad šio kongreso tikslas yra grynai religinis ir iš jo išjungtas kiekvienas politinis aspektas. „Mes reikalingi taikos, bet tikros taikos, ir tai yra vienas šio kongreso rūpesčių“. Kai kardinolo žodis buvo išverstas į prancūzų, ispanų ir anglų kalbas, prašė klausimai, į kuriuos kardinolas taikliai atsakinėjo, tačiau neilgai, nes greit turėjo išvykti. Tačiau konferencija tęsėsi ir kardinolui išvykus: ją vedė mons. L. Freiberger, Euchar. Kongr. spaudos komisijos pirmininkas. (ELI)

Kubiečiai Klaipėdoje (E) Liepos 28 d. pirmą kartą į Klaipėdos uostą atplaukė laivas su Kubos valstybine vėliava. Atvežė cukraus pufabrikatų. Kubiečių laivo „Riodžibako“ igula susipažino su Klaipėdos miestu ir dalyvavo susirinkime, skirtame pažymėti sovietinės okupacijos dvidešimtmečiui Lietuvoje.

Kard. Wendel dalyvauja spaudos konferencijoje

Ji įvyko rugpj. 2 d. Koldingo namų salėje. Dalyvavo daugiau kaip 400 žurnalistų iš visų pasaulio. Iš lietuvių dalyvavo J. Kairys, J. Dainauskas ir šiuo metu autorius. Joje buvo paliesta daug Eucharistinio kongreso problemų. Pradžios žodyje J. Em. kard. Wendel kvietė žurnalistus vengti iškreipimų bei perdėjimų spaudoje ir tarnauti tik tiesiai skleistis. Subjektyvi gero norinti tiesa yra labai pageidautina, nes kongreso pasisekimas labai daug priklauso nuo to, kiek jį pasaulis pažins. Kardinolas pabrėžė, kad šio kongreso tikslas yra grynai religinis ir iš jo išjungtas kiekvienas politinis aspektas. „Mes reikalingi taikos, bet tikros taikos, ir tai yra vienas šio kongreso rūpesčių“. Kai kardinolo žodis buvo išverstas į prancūzų, ispanų ir anglų kalbas, prašė klausimai, į kuriuos kardinolas taikliai atsakinėjo, tačiau neilgai, nes greit turėjo išvykti. Tačiau konferencija tęsėsi ir kardinolui išvykus: ją vedė mons. L. Freiberger, Euchar. Kongr. spaudos komisijos pirmininkas. (ELI)

Kubiečiai Klaipėdoje

(E) Liepos 28 d. pirmą kartą į Klaipėdos uostą atplaukė laivas su Kubos valstybine vėliava. Atvežė cukraus pufabrikatų. Kubiečių laivo „Riodžibako“ igula susipažino su Klaipėdos miestu ir dalyvavo susirinkime, skirtame pažymėti sovietinės okupacijos dvidešimtmečiui Lietuvoje.

PO KANADIŠKŲJU DANGUMI

KEIČIAME TORONTO VEIDĄ

RAŠO Pranas Alšėnas

Perskaičiusiam šitokią antraštę, skaitytojui gali kilti klausimas: „Kas, ar jūs, lietuviai, keičiate Toronto veidą?“

Į tai reikėtų atsakyti, jog šio kanadiško didmiesčio, turinčio milijoną su ketvirčiu gyventojų, Ontario provincijos sostinės, Metropolitan Toronto veidą keičia didžiulės pokario imigrantų banga. Ju tarpe, žinoma, ir lietuviai, kurie čia vaidina jau gana ryškų vaidmenį. Jie, turėdami Toronte dvi savas grynai lietuviškas katalikiškas parapijas, vieną — protestantišką, kuriose kitomis kalbomis ne žodžio neišgirsi, turėdami savus Lietuvių Namus, lietuvišką šeštadieninę mokyklą, kurią kasmet lanko apie 400 vaikų, savo lietuvišką Vaikų darželį, vadovaujamą Marijos Nekalto Pradedimo seselių vienuolių, savus chorų ir kitokių kultūrinių teltinių, o paskutiniuosiu metu įsigiję net savas tautines kapines, kuriose bus laidojami tik lietuviai ir kuriose antkapiai bus statomi taip pat tik lietuviški (Lietuviškųjų kapinių įsigijimo nuopelnas priklauso Šv. Jono parapijai, vadovaujamai kun. P. Ažubalio), be abejonės, šio miesto gyvenime jau vaidina savitą vaidmenį. Su jais jau skaitosi miesto savivaldybiniai organai, o taip pat provincinės bei federalinės valdžios renkamieji atstovai. (Žinoma, daugiausia tai daroma turint viltį... susimedžioti jų balsus bal savimo metu...).

PASKUBOMIS PAMINĖJO IR VILNIUJE ŽALGIRIO SUKAKTĮ

Žalgirio mūšio sukaktis pasitaikė beveik išvakarėse Vilniuje — labai rūpestingai ruoštosios grobio šventės. Todėl Žalgirio mūšis buvo paminėtas tik labai paskubomis, beveik „atgalia ranka“. Būtent, Tiesoje ir kituose laikraščiuose buvo atspausdintas „cirkuliarinis“ J. Žiugždos straipsnis, o Gedimino kalne, netoli nuo pilies griuvėsių, buvo atidengtas neva paminklas. Paminklas — paprastas nemažas akmens gabalas, iš vieno šono nulygintas, tamsiai išblizgintas ir jame iškaltas įrašas: lietuviškai — „Žalgiris“, skaitmenys „1410“ ir rusiškais raidėmis — „Гриунвалд“. Žemiau data: 1960.VII.15.

Buvo ir to akmens atidengimo ceremonija, kurioje dalyvavo apie du tuzinai oficialių pareigūnų ir apie penki tuzinai žiūrovų. Savo straipsnio santrauką čia pakartotojo J. Žiugžda, po jo lenkiškai kalbėjo mokytoja Regina Rimzonek, rusiškai — stalių gamyklos meistras Volkovas. Lenkė Žalgirio mūšį minėjo šiais žodžiais: „Komunistų partija laiko savo svarbiausiu uždaviniu auklėti tarybinius piliečius proletarinio internacionalizmo dvasia“. Rusas, paminėjęs, kad gamykla, kurioje jis dirba irgi vadinas „Žalgiris“, pasiūlė sekti jo gamyklos pavyzdžiu: „Žalgirio gamykloje petys petin dirba trylikos tautybių atstovai“.

Iškilmės buvo baigtos „Lietuvos Furcevo“ — L. Diržinskaitės kalba, kurios kalbos viena iš būdingųjų vietų taip minėjo... Žalgirio mūšį: „Lietuvių tauta, kaip ir visi tarybiniai žmonės, iš visos širdies pritaria Komunistų partijos ir Tarybinės vyriausybės vykdomai lenininei taikos ir tautų draugystės politikai, kurią sumaniai vairoja draugas N. Chruščiovas — nenulstamas kovotojas už visuotinę nusigrąžinimą...“

J. Žiugžda savo straipsnyje apie Žalgirio mūšį rėmėsi tik dviem autoritetais: K. Marksu ir N. Chruščiovu. Ne tik iš Stalino, bet net ir iš Lenino kalbų bei raštų ištraukų nepavartojo. (LNA)

O toliau, kad neatrodyčiau vienišas savo teigimuose, remsiuosi torontiško dienraščio „Daily Star“ žymaus kolumnisto, Pierre Berton, surinktais duomenimis, kuriuose jis kalba, kaip Toronto miestas keičiasi ir kokį Torontą mato naujieji imigrantai savo akimis.

Keitimo dar tik pradžia, bet jau gana ryškiai. Miesto kolumnisto rašoma, jog didžiulės naujųjų imigrantų bangos atplūdimas dar nepadarė visiškos „revoliucijos“ Toronte mieste, bet jų atvykimas esąs labai žymiai jaučiamas.

Šis miestas visą laiką buvęs laikomas anglo-saksiško tradicinalumo ir protestantiški. Na, o dabar? Štai kas pasidarė:

1. Vienas iš sutiktų trijų asmenų Metropolitan Toronto bus kas? — Gi pokarinis imigrantas.

2. Tikybinis atžvilgiu ligi šiol Torontas buvęs „oranžistų“ ir protestantų tvirtovė, dabar jau pralenkiamas Romos Katalikų tikybos gyventojų. Šios tikybos žmonės jau sudarą daugiau kaip 50 proc. visų miesto gyventojų.

3. O tie imigrantai, esą, žmonės su intelektu, ne kokie apskurdę ar tamsūs kaimiečiai. Tai daugiausia elitinis elementas: gerai išsimokslinę, išlavinti, gerų manierų ir t.t.

Ke gi naujieji gyventojai norėtų Toronto?

Daug ko, nes jie anaipol čia nerado tai, ką paliko Europoje savo gyvenvietėse. Mat, Torontas dar daugiausia archajiškų papročių ir tokių pat įstatymų vykdytojas. Ypač sekmdieniais, kitokio aplinkumoj gyventi pripratusiems, sakoma, jog Toronte padėtis — „baisi“.

Apklausinejus nemaža lenkų, vokiečių, italų, vengrų ir kitų tautybių žmonių, gyvenančių Toronte, štai kokie nusiskundimai gausiami:

Sekmdieniais čia niekur negausi jokio stiklelio degtinės ir kitų alkoholinių gėrimų. Europiečiai, esą, labai pasigenda tokių sekmdieninių ir šventadienių, kokie liko jų tėvynėse: iš ryto — bažnyčia, popiet — atsikvėpimas ir atsipalaidavimas nuo kasdienybės minčių ir darbų kur nors alaus baruose, restoranuose ir t.t. Jie todėl, girdi, ir įtaria kanadiečius (vietinius), kaip girtuoklius, kurie nemoka pamažu gerti (gurksnoti), kad ir stiprius gėrimus, ir nepasigerti. Jie maną, jog todėl ir draudžiamas sekmdieniais bei šventadieniais Toronte pardavinėti svaiguosius gėrimus... Nekalbant jau ir apie tai, sekmdieniais Toronte nėra nei kinų, nei vaidybinių teatrų, nei koncertų — nieko. Todėl, esą, daugelis europiečių ir prisipažįsta, jog Torontas — tai gera vieta dirbti, tik bloga gyventi.

Naujieji ateiviai, pasak Pierre Berton, galvoja apie tokį miestą, kuris jiems teiktų ne tik gerą ir gerai apmokamą darbą, bet ir gražią bei smagią aplinką, su visais to smagumo stimulantais ir t.t.

Ką daugiau imigrantai mėgsta ir ko nemėgsta Toronte? Apskritai, jie nemėgsta siaurų, senoviškų Toronto gatvių. Tik University Avenue — jų idėja ir sapnas, kokios miesto gatvės turėtų būti. Požeminis tramvajus (subway), kurio, deja, čia ne per didelis ilgis įrengtas, jų labai mėgstamas, kaip modernus ir patogus susisiekti.

Naujieji ateiviai mėgsta ir daug dažniau prašom susisiekti su p. J. SIRUČIU, gyvenančiu 88 Sheldon Road, Sheffield 7, tel. 55104, kai jums reikalingas automobilis. Jis atstovauja HIGHFIELD MOTORS (Sheffield) LTD., 178-184 London Road, Sheffield 2, atstovus New Rootes Products. Visuomet didelis pasirinkimas naujų modelių vartotų automobilių su garantija.

VAISTAI PIGESNI TIESIOG IŠ VAISTINĖS Jums visada bus priimtina mūsų patarnavimas ir kainos. Visi mūsų klientai žino tai, o kas naujai pabando, tai vieną siuntinį išsiuntęs išsitikina. Jūs taip pat galite siųsti ne tik vaistus, bet ir kitokias prekes, savo pačių supirktas ar per mus užsakytas. Taigi jei jums iškyla reikalas padėti saviesiems Lietuvoje, prašom leisti mums atlikti tą darbą. Adresa: Acton Pharmacy (EXPORT) LTD. 24. CHURCH ROAD, LONDON, W.3. ENGLAND. Tel. ACOrn 0712 Informacija ir patarimai lietuvių kalba teikiama nemokamai.

VAISTAI PIGESNI TIESIOG IŠ VAISTINĖS Jums visada bus priimtina mūsų patarnavimas ir kainos. Visi mūsų klientai žino tai, o kas naujai pabando, tai vieną siuntinį išsiuntęs išsitikina. Jūs taip pat galite siųsti ne tik vaistus, bet ir kitokias prekes, savo pačių supirktas ar per mus užsakytas. Taigi jei jums iškyla reikalas padėti saviesiems Lietuvoje, prašom leisti mums atlikti tą darbą. Adresa: Acton Pharmacy (EXPORT) LTD. 24. CHURCH ROAD, LONDON, W.3. ENGLAND. Tel. ACOrn 0712 Informacija ir patarimai lietuvių kalba teikiama nemokamai.

VAISTAI PIGESNI TIESIOG IŠ VAISTINĖS Jums visada bus priimtina mūsų patarnavimas ir kainos. Visi mūsų klientai žino tai, o kas naujai pabando, tai vieną siuntinį išsiuntęs išsitikina. Jūs taip pat galite siųsti ne tik vaistus, bet ir kitokias prekes, savo pačių supirktas ar per mus užsakytas. Taigi jei jums iškyla reikalas padėti saviesiems Lietuvoje, prašom leisti mums atlikti tą darbą. Adresa: Acton Pharmacy (EXPORT) LTD. 24. CHURCH ROAD, LONDON, W.3. ENGLAND. Tel. ACOrn 0712 Informacija ir patarimai lietuvių kalba teikiama nemokamai.

Acton Pharmacy (EXPORT) LTD. 24. CHURCH ROAD, LONDON, W.3. ENGLAND. Tel. ACOrn 0712 Informacija ir patarimai lietuvių kalba teikiama nemokamai.

ir gausiau lanko už vietinius žmones Torontą parkus, kurie, ypač paskutiniuosiu metu, žymiai išgražinti ir sutvarkyti.

Jie smarkiai nemėgsta — ko? Gi torontiško klimato. Mat, šis miestas, išsistatęs ant milžiniško Ontario ežero (tarytum jūros) kranto, todėl čia ir drėgmės per akis.

Yra, žinoma, ir daugiau Toronte, ką naujieji imigrantai mėgsta ir ko nemėgsta, bet negi į trumpą reportažą viską surašysi? Vienok, anot to paties „Daily Star“ bendradarbio, su kuo nepakalbėsi, visi nusiskundžia „pilkiausias“ Toronto sekmdieniais.

— Lauki, lauki žmogus savaitgalio, manai, pailsėsi, atsigausi. Deja, imi ir paskęti sekmdienio monotonių Toronte. Ir vėl laukiu darbo dienos... — pareiškęs kažkuris italis.

— Sekmdieniais Torontas tarytum miręs miestas. Šis miestas — tik dirbti, bet ne gyventi, — skundžiasi kažkokia moteris ateivė.

— Torontas — pilkiausias miestas savaitgaliais, kokių aš kur esu matęs, — porina vokiečiai.

Panašūs pasisakymai ir kitų. Jie visi, esą, norį reformų šiame mieste. Bet tai priklauso nuo įstatymų keitimo. Ar juos pakeis miesto „tėvai“ ir provincinė valdžia ir kada — nežinia. Šiaip gi — kas be įstatymų keičiamas: anglosaksiškas tradicijas, tikybinį koeficientą — imigrantai jau pakeitė Toronte. Gal pakeis ir visa kita...

Komunistiniai atsišaukimai paskutinę Eucharistinio kongreso dieną

(E) Miuncheno policijos pranešimu, slaptoji komunistų partija rugpj. 7 d., Eucharistinio kongreso paskutinės dienos pamaldų metu, išmėtė automatinį parašutinių bombų pagalba atsišaukimus. Šios bombos buvo aprūpinamos automatiniais laikrodžiais, kurių pagalba bombos tam tikrais laiko tarpais turėjo sprogti ir išmesti atsišaukimus. Atsišaukimų bombos buvo policijos pašalintos. Atsišaukimai buvo propagandinio pobūdžio su komunistiniais šūkiams vokiečių kalba.

NEPAKEICIAMAS SPECIALISTAS?

Vilniuje yra tokia institucija, vadinama Respublikiniai laudies kūrybos namai. Tai patalpa mėgėjų meninei veiklai. Tų namų tvarkytojas — direktorius yra... Z. Sverdiolas. Matyt, Lietuvos laudies kūrybos centriniams namams tvarkyti negalėjo surasti lietuvių...

Geriausias „lietuvis“ šachmatininkas dabar yra Cholmovas. Geriausias dviratninkas (laimėjęs lenkytynes aplink Lietuvą) — Timofiejus Zlotnikovas... (LNA)

PATIKRINKITE SAVO ŽODYNĄ NR. 6

Table with 2 rows and 4 columns containing letters: A, R, N, T; A, I, S, G

Iš išmėtytųjų raidžių brėžinyje sudarykite vieną žodį, į kurį įeitų visos duotosios raidės.

Tai pirmoji žaidimo — proto mankštos dalis.

Dabar, turėdami pagrindinį žodį, pasistenkite surasti visą krūvą naujų žodžių. Raidžių skaičius naujuose žodžiuose nėra nustatytas — gali būti dvi, trys ir t.t., bet jos visos privalo būti paimtos iš pagrindinio žodžio. Pvz., LIETUVIS (pagrindinis žodis) = lietus, vis, tu, lies, lis ir t.t.

Sudarytųjų žodžių linksniuoti ar asmenuoti neleidžiama, kaip: kirvis, kirvio, kirviui ir p. (t.y., jeigu turime „kirvis“, tai jau negali būti „kirvio“). Kiekvienas žodis privalo turėti atskirą reikšmę: pvz., kirvis, kirtis, kirtimas ir t.t.

Įvairūs vietovardžių ir asmenų vardai neįeina į galvosūkių sprendimus.

Teisingai ir daugiausia sudariusiam žodžių bus skiriama premija — 90 proc. visos sumos, kurią sudės žaidimo dalyviai, prisijusdami kartu su sprendimu po 1 šil. P.O. arba pašto ženklais.

Galvosūkių sprendimai turi būti pasiūsti ne vėliau kaip per 14 dienų. Rezultatai bus skelbiami kas antrą savaitę.

Siųskite šiuo adresu:

GALVOSŪKIS NIDA PRESS 3, Southern Row, London, W.10

GALVOSŪKIO NR. 4 LAIMETOJAS

Gauta 4 sprendimai. Skiriama viena premija (3 šil.), kuri tenka p. Norvaišai iš Derby (59 žodžiai). Antroji vietoj lieka p. Gumauskas — 58 ir trečioji — p. Pažera — 49 žodžiai.

P. Norvaišo sprendimas, laimėjęs I premiją (3 šil.): LIETUVIS = eiti, ei, esi, estui, ietis, ilsi, ilsti, iltis, it, leisti, lesti, levitus, liesti, lietus, lieti, liesi, litus, lis, stiliu, sieti, seili, siuti, sueiti, suvelti, sulis, su, svilti, sveti, svietui, stiliu, elitui, teisi, te, teis, teisu, telius, tiesu, tiesiu, teisiu, tie, tiesi, ties, tu, veisti, ve, veisli, vesti, velti, vei, veltui, veltis, visli, vilti, visi, vis, visti, uiti, utis.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ, SIBIRĄ IR KITUS KRAŠTUS

Sąžiningiausias, patikimas ir garantuotas patarnavimas, aukščiausios rūšies prekės už žemiausią kainą.

BALTIC STORES LTD. (Z. JURAS)

421. HACKNEY RD., LONDON, E.2. ENGLAND. Tel. SHO 8734.

Seniausia Anglijoje lietuviška bendrovė. MEDŽIAGOS, AVALYNĖ, VAISTAI, MAISTAS. Akordeonai, siuvamosios mašinos, rašomosios mašinelės, motociklam ir dviračiams dalys, įvairios lempos, sporto įrankiai ir visa kita.

Geriausias atsiskaitymo sąlygos.

Kiekvienam siuntiniui asmeniškai priežiūra!

NAUJI 1960 m. kainoraščiai ir įvairios informacijos pareikalavus teikiama visiems nemokamai.

Pasiunčiame ir pačių klientų supirktąsias prekes.

KIEKVIENO SIUNTINIO PRISTATYMAS GARANTUOTAS

Europos Lietuvių Kronika

LONDONAS

DBLS CENTRO ŽINIOS

DBLS Centrinis Išdas liepos 17-28 d.d. papildomai yra gavęs šias aukas Jaunimo vasaros stovyklai Lietuvių Sodyboje: K. Mažylis — 10 šil., Corby sk. — 3 sv, Stoke-on-Trent sk. — 4 sv, 8 šil., Nottingham sk. — 6 sv, 5 šil., Manchester sk. — 6 sv., Buckminster sk. — 1 sv., Buxton sk. — 1 sv, 10 šil., Londono sk. ir Londono lietuviai — 10 sv, 11 šil. Viso Jaunimo stovyklai aukų surinkta — 82 sv, 5 šil, 3 d. Ši suma perduota stovyklos vadovybei.

Pataisymas: „E.L.“ Nr. 29 atspausdinta, kad Bolton sk. atsuntė aukų 1 sv, 12 šil. Turi būti — 1 sv, 17 šil.

DBLS Centrinį Išdą liepos mėn. užpajamuotas sol. mokėstis iš šių skyrių: Leeds — 13 sv, 2 šil, 6 d., Kettering sk. — 9 sv, 15 šil., Nottingham sk. — 20 sv.

Nottingham skyriaus pirmininkas K. Bivainis, kuris baigia gydytis sulaužytą koją, savo laiške pažymi, kad siunčiamas nario mokėstis yra tik avansas iš skyriaus kasos, ir tiki, kad likusią sumą galės prisistūti vėliau, kai sugijus kojai surinks pinigų iš narių.

Tenka pabrėžti, kad kiekvienas įnašas į DBLS Išdą yra priimtinas su nuoširdžia padėka ir teikia DBLS vadovybei tiek moralinės tiek materialinės paramos dirbtį mūsų bendruomenei. Ypač šiuo sunkiu mūsų bendruomenei metu kiekvienas geros valios ir susiklausymo pasireiškimas duoda vilties, kad bendromis jėgomis veikiant visi sunkumai gali būti nugalėti.

Dosniausi DBLS nariai šiomet yra D. Paukštienė ir P. Strumskis. Jie, tur būt, mano, kad DBLS nario mokėstis 1 sv. yra mažas, todėl Paukštienė be mokytojų nario mokėstis dar papildomai prisuntė Sąjungai 3 sv. auką, o Strumskis 2 sv. auką. Nuo širdi padėka jiems už aukas ir parodytą gražų pavyzdį mums visiems.

Gauta už pasiūtus Prestono kalbos (anglų kalba) tekstus: D. Kaniauskas — 10 šil., K. Plukas — 5 šil.

DBLS Centrinio Išdo apyskaita už laikotarpį nuo 1960 m. vasario 1 d. ligi rugpjūčio 1 d.

Pajamos: Solidarumo mokėstis—157.11.5, aukos — 5.0.0, kitos pajamos — 7.9.0. Viso pajamų — 170.0.5.

Išlaidos: Raštinės išlaidos ir raštvedyba, įskaitant 31 sv. už naują rašomąją mašinėlę — 48.12.3, kelionių išlaidos — 35.17.2, lietuvių atstovavimas — 12.3.8, parengimai— Vasario 16 d. — 34.7.10, parama mokytojų konferencijai ir kt. — 20.0.0, kitos išlaidos, įskaitant 36 sv. už DBLS kambario remontą — 41.10.9. Viso išlaidų 192.11.8.

Kaip matome, šiuo metu išlaidos praška pajamas 22.11.3, bet tikimasi, kad šis trūkumas išsilygins. Žinoma, dabar DBLS Valdyba turės būti labai atsargi ir vengti išlaidų tol, kol daugiau solidarumo mokėstis į Centrinį Išdą įplauks. Būtų gera, kad visi skyriai kaip galima greičiau atsiskaitytų, nelaukdami metų galo.

Rugpjūčio 17 d. Lietuvių Namuose įvyko DBLS ir LNB-vės Valdybų posėdis. Be minėtųjų valdybų narių, posėdyje dalyvavo dar kviesti svečiai: Pasiuntinys Patarėjas V. Balickas, DBLS Tarybos narys P. Bulaitis, V. Zdanavičius, T. Vidugiris, P. Mašalaitis ir „E.L.“ Redaktorius. Buvo svarstyti svarbūs LNB-vės reikalai. Susidarius sunkiai LNB-vės finansinei padėčiai ir kol kas dar neturint aiškių duomenų ilgalaikę paskolai gauti, nutarta praveisti paskolos vėlavimo LNB-vės akcinių ir lietuviškosios visuomenės tarpe. Šią savaitę eina pasitarimai su LNB-vės advokatais ir revizoriais dėl paskolos laktų paruošimo ir jų teisinės vertės. Sekančiame „E.L.“ numeryje visuomenė bus plačiai informuojama apie paskolos vėlavimo reikalingumą, jos pravedimo formą ir kaip visuomenės ir akcinių suteiktoji paskola bus atkama.

Taip pat svarstytas nepaprasto akcinių ir DBLS atstovų Suvažiavimo klausimas. Išdiskutavus šį klausimą, numatyta šiuo metu Suvažiavimo dar nešaukti.

Pereitame „E.L.“ numeryje buvo išspausdinta korespondencija apie DBLS Londono I Skyriaus susirinkimą, kuriame buvo diskutuojami LNB-vės reikalai: Korespondencijoje parašyta: „Susirinkime susidarė nuomonė, kad aplinkkraštys tie kurie dalykai nušviečiami per daug vienašališkai, kaip, pvz., tai, kad Namus Londone parduoti teks uždaryti „E.L.“ ir Nidos Knygų Klubą, nes jei nebūsiu namų, tai nebūsiu paramos ir spausuvei. Dalyvavusieji direktoriai irgi pripažino, kad namai iki šiol spaustuvės beveik nerėmė. Juk namai spausuvei už jįms atliktuosius darbus niekada nemokėdavo. o popierius, dažai, darbas kainuodavo, todėl spaustuvė rodydavo nuostolius“.

Tame susirinkime buvusieji direktoriai paneigė šį neteisingą tvirtinimą. Susirinkime dalyvavę direktoriai ir visa LNB-vės vadovybė teigė ir teigs, kad Lietuvių Namai Londone rėmė spaustuvę ir kad likviduojant L. Namus tektų uždaryti ir spaustuvę. Tenka pastebėti, kad asmuo, rašęs šią korespondenciją, tikrai nieko nenusimano apie Lietuvių Namų B-vės atskaitomybę ir jos atskirų šakų finansinį pajėgumą.

Rugpjūčio 21 d. įvyko Coventryje gyvenančių LNB-vės akcinių susirinkimas, kuriame taip pat dalyvavo Valdybos pirmininkas S. Nenortas ir sekretorius A. Prans kūnas. Plačiai išdiskutavus LNB-vės veiklą ir jos planus ateičiai, priimta ši rezoliucija:

„Mes, Coventry gyvenantieji Liet. B-vės akcininkai, susirinkę ir apsvaustę dabartinius Namų Akc. B-vės reikalus, pareiškiamo:

1. Griežtai pepritariame parduoti nei L. Namų, o ypač Sodybos.
2. Pritariame Liet. Akc. B-vės Valdybos projektui praveisti paskolą mūsų tarpe.
3. Užgiriame ir sveikiname Liet. Akc. B-vės Valdybos atvirumą ir nuoširdumą, pasisakant apie visas Bendrovės skolas.“

LNB-vės Valdyba dėkoja Coventry lietuviškai visuomenei už domėjimąsi Bendrovės reikalais ir už gausų dalyvavimą susirinkime.

T. PRESTONO KALBA PARLAMENTO NARIAMS

Rafaelis Sealpy įteikė egzempliorių bolševikų okupacijos dvidešimtmetį minint T. Prestono pasakytosios kalbos savo vietiniam atstovui parlamento rūmuose.

Netrukus gavo atsakymą: atstovas labai dėkoja ir sako, kad su giliu dėmesiu perskaitęs tą kalbą.

Kaip R. Sealey pavyzdys rodo, būtų tikrai gerai, kad ir daugiau parlamento narių gautų susipažinti su šia kalba. Todėl visi tie lietuviai, kurie turi britų pilietybę, galėtų gauti Lietuvių Sąjungoje tos kalbos egzempliorių ir pasiūsti savo atstovui į parlamentą.

MŪSŲ LEIDINIŲ REMEJAI

K. Bivainis aukojo „Europos Lietuvių“ reikalams 24 šil.

Atsilygindamas už knygas, R. Sealey pridėjo 5 šil.

K. Kudla, atsilygindamas už „Rojaus vartus“, pridėjo dolerį priedo, kad kita knyga greičiau išeitų.

P. Losys už kalendorių atsuntė 10 šil.

JAU GRĮZO VISI

Anglijos lietuvių ekskursija, vykusį ir Tarpt. Eucharistinį Kongresą Miunchene, jau grįžo. Kongreso metu kas rytą, šalia Seselių vienuolyno, kur buvo visų lietuvių sustojimo vieta ir nakvynė, naujai pastatytoje bažnyčioje turėjome savas pamaldas su lietuviškais pamokslais, po pietų kas antrą dieną būdavo paskaitos, o vakarais visi rinkdavosi į didžiąją Kongreso aikštę dalyvauti bendroje programoje — Didžiosios Savaitės reto iškilmingumo pamaldose. Čia buvo gražių išgyvenimų ir prisiminimų, kurie liks ilgam laikui.

Grįžtant tik vienam kelionė buvo su-trukdyta. Traukiniui įvažiavus į Belgiją, pasienio policijai tikrinant dokumentus, vienas ekskursantas pasijuto nebeturįs savo kelionės dokumentų. Belgų policija grubiai jį suėmė ir išsivedė. Nieko nepadėjo aiškinimas, kad jis tikrai turėjo dokumentus ir belgų vizą, nes kitaip nebūtų per tą pačią policiją praėjęs, važiuojant į Miuncheną. Pasiekus Doverio uostą, apie įvykį buvo pranešta Britų policijai ir čia buvo pažadėta tuojau pat imtis žygių ir atgauti suimtąjį. Sekančią dieną jį perėmė Britų konsulasat Briuselyje, įsodino į lėktuvą ir parsikraidino į Angliją. Tad kelionėje ne-žuvo nė vienas!

NAUJAS INŽINIERIUS

(E) A. Vilčinskis, buvęs D. Britanijos Lietuvių Jaunimo Sąjungos pirmininkas, šių metų pavasarį sėkmingai baigė aukštąjį technikos mokslą ir išlaikė Londono universitete egzaminus Bachelor of Science (Eng.) laipsniu.

Jaunasis inžinierius — 22 metų amžiaus — pradeda dirbti Westminsterio statybos konsultantu projektavimo biure.

TAUTOS ŠVENTE LONDONE

Tautos šventė — Rugsėjo 8 — Londono lietuviai švęs rugsėjo 10 d., 7.30 vak., Sporto ir Socialinio Klubo patalpose. Šią šventę ruošia visos Londono lietuvių organizacijos bendromis jėgomis. Numatoma įdomi programa, dalyvaujant solistui Cerniui.

Išidėmėkime ir pasižymėkime Tautos Šventės datą ir būtinai dalyvaukime.

BRADFORDAS

ŽALGIRIO MŪSIO SUKAKTIS

Kaip jau buvo skelbta anksčiau, Bradfordo visuomenė rugpjūčio 27 d., 18 val., Victoria Hall, Saltaire (near Bradford), rengia Žalgirio mūšio 550 metų sukakties minėjimą.

Šitokio pobūdžio minėjimai kartojasi tik kas 50 metų; daugeliui iš mūsų jis pirmas, kitiems gal ir paskutinis, todėl nepraleiskime progos jame dalyvauti. Čia vaizdžiau negu bet kuriame kitame minėjime pasi-džiaugsime didinga Lietuvos praeitimi ir užsigrūdinsime dabarties ir ateities kovoms. Programa plati ir įdomi: dalyvauja Pasiuntinys Patarėjas V. Balickas, plk. Jakutis su ponija, vietinės meno pajėgos ir kt. Šokiams gros „Vyties“ klubo džiazas.

Tad visi, iš arti ir toli, pavieniui ar ekskursijom, rugpjūčio 27 d. (šeštadienį) nuvykime į Bradfordą!

Pastaba: pradžią punktualiai 6 val.

Organizacinis Komitetas

PAMALDŲS

Bradforde, Vokiečių bažnyčioje — 29, Grt. Horton Rd. — rugpjūčio 28 d., 13 val. laikys pamaldas Theol. Cand. Aldonis Putcė. Po pamaldų pasitarimas parapijiniai reikalais. Kiekvienas maloniai kviečiamas dalyvauti.

COVENTRY

MIRĖ JONAS DZVONKUS

Rugpjūčio 8 d. staigi mirtis ištiko DBLS Coventry Skyriaus narį Joną Dzvionkų.

Velionis palaidotas rugpjūčio 12 d. Londono Rd. R. Katalikų kapinėse. Laidotuvėse dalyvavo nemažas skaičius lietuvių, o taip pat ir anglų. Kapas buvo gausiai apklotas gėlių vainikais.

Velionis buvo uolus Skyriaus narys, susipratęs lietuvis, mėgiamas mūsų ir anglų tarpe.

Tebūnie Jam lengva šio krašto žemė.

NOTTINGHAMAS

ŽALGIRIO KOVOS MINĖJIMAS

Nors ir mažėja lietuvių meninės pajėgos, tačiau šiais metais vienur kitur stengiamasi didesniu mastu paminėti Žalgirio kovos 550 metų sukaktį. Ypač šiuo atžvilgiu išskirtinas minėjimas, liepos 30 d. surengtas LTS Nottinghamo skyriaus, kuriame nuo širdžiai taktininkau ir suaugę, ir vaikai.

Minėjimą trumpa kalba pradėjo skyriaus pirm. J. Galbuogis, pakvietęs skaityti paskaitą Al. Dičpetrį iš Bradfordo. Paskaitininkas, peržvelgęs Žalgirio kovos istoriją, perėjo į dabarties laikus, stipriai pabrėždamas, kad šandien tos pačios tautos vaikai, išsklaidyti plačiame pasaulyje, veda nemazę kovą dėl Lietuvos laisvės. Tie patys charakterio bruožai, kuriais pasižymėjo senieji lietuviai, lydi ir lietuvius, gyvenančius išeivijoje. Jie, tie bruožai, mūsų senagalvių mums įspausiti, dėl to jų negalima apleisti, bet — priešingai — privalu ugdyti savyje ir priaugančioje mūsų kartoje.

Ir šandien lietuviai gali didžiulius tomis pajomis savo būdo ypatybėmis, kurios prieš 550 metų padėjo mūsų protėviams nugalėti kryžiuočius. Jei šandien mes dirbame, jei sielojamės savo Tėvynės ateitimi, tai yra ne kas kita, kaip mūsų motinų įdiegtos meilės savai žemei šauksmas. Mes dirbame ir dirbsime, nes lietuvis negali sėdėti sudėjęs rankas ir laukti keptų karvelių. Gražias ir giliai apmąstytas A. Dičpetrio paskaitos mintis palydėjo iškilmingai visų sugiedotas Tautos himnas.

Meninę dalį tvarkė K. Venckus, kuris trumpučiai kalboje pažymėjo, kad programoje dalyvauja visi lietuviai, nepaisydami savo pažiūrų skirtumo, ir kvietė visus į vie nybę ir bendrą darbą.

Pirmiausia ilgą ir nuotaikingą eilėrašį — P. Vaičiūčio „Žalgirio kovą“ — įsijautęs padeklamavo Druļa. Po to būrelis mergaičių, kurioms vadovavo A. Strumskienė, grakščiais plastiniais judesiais inscenizavo „Našlaitę“. Vėliau mergaičių gretas papildė jauni berniukai ir, K. Venckui akordeono grojant, labai vykusiai pašoko „Kalvelių“. Galima buvo jausti, kiek darbo įdėjo Strumskis, miklindamas jaunuosius. Ateityje reikėtų būtinai tą jaunimėlio tautinių šokių grupę palaikyti, pamokant vis naujų šokių.

Didelę staigmeną padarė A. Maldučio parengtas vyrų kvartetas, kuris, dirigentu akomponuojant pianinu, meniškai išpildė dvi dar negirdėtas, gražiai harmonizuotas dainas. Gražūs dainų žodžiai, palydimi sva jingos melodijos, liejo svečių krūtinėna mūsų tautos kančias, laisvės ilgesį ir ryžtą. Valio, šaunieji dainininkai!

Meninę programą puikiai pajavairino mūsų jaunosios baletos šokėjos, iš kurių galima daug ko ateiptyje tikėtis. Jau lietuviškai visuomenei gerai pažįstama K. Kiburaitė puikiai atliko du klasinio baletu numerius, gražiai akomponuojant viešniai pianistei. Jaunutė šokėja daro puikią pažangą, ir joje tikrai glūdi kažkas nauja, kūrybiška, gražas. Net toks dalykas, kaip graikų šokis, šios jaunutės šokėjos buvo atliktas ritmingai, įsijautusiai. Po jos pasirodė lietuvaite J. Vainoriūtė, kuri viena ir su savo drauge anglaite atliko net kelis baletu šokius. Gražu buvo stebėti šokėjų įsijautimą ir veido mimiką, stengiantis žiūrovams ko tiksliausiai perteikti atliekamų šokių prasmę ir turinį. Nottinghamas tikrai gali didžiuliu savo jaunomis šokėjomis.

Jauna deklamatorė V. Galbuogaitė savo meniškum sugebėjim�s parodė kitoje — deklamacijos — srityje: jos pasirinktas B. Brazdžionio „Malda“ buvo gilaus jausmo ir pergyvenimo junginys.

Pabaigoje K. Venckus temperamentingai akordeonu sugrojo melodijų pyne, gražiai dominuojant Ramovėnų maršo taktiui.

Dėkojo programos dalyviams LTS skyriaus valdyba, apdovanojusi juos gėlėmis, saldaniais ir, svarbiausia, gilia padėka. Gražu, kad mūsų veiklama, dirbama, kad nesnaudžia vyresnieji, bet ir jaunuosius įtraukia į kultūrinę veiklą; gražu, kad ir sveičia gausiai susirinko, suvažiavo iš plačių apylinkių.

Minėjimas puikiai pavyko. O pavyko dėl to, kad buvo kam rikiuoti ir dirbti. J. K-is

VOKIETIJA

TRAGISKA JAUNO LIETUVIO MIRTIS

(ELI) Liepos 7 d. Kaiserslauterno miesto ligoninėje mirė Ignas Eigelis, gimęs 1927 m. rugpjūčio 10 d. Bukonyse. Jis liepos 2 d. vakare buvo sunkiai sužeistas auto katastrofoje ir ligi pat mirties neatsigavo sąmonės. Velionis paskutiniu laiku dirbo Kaiserslauterne, vienoje elektrinių įrengimų firmoje, šoferiu. Firmos vadovybės buvo labai vertinamas kaip geras ir patikimas darbininkas. Palaidotas liepos 11 d. Kaiserslauterno kapinėse. Laidotuvių apeigas atliko kun. Bronius Liubinas ir kun. Jonas Tautkevičius. Laidotuvėse dalyvavo didelis būrys Kaiserslauterno ir net tolimesnių apylinkių lietuvių ir taip pat visa eilė velionių pažinusių vokiečių. Ant kapo buvo uždėta daug vainikų. Laidotuvių metu visą laiką pylęs nepaprastai smarkus lietus nesukliudė velionies bičiulių nuo paskutinės pagarbos pareiškimo. Jis buvo primate kaip auka už a.a. Igno Eigelio sielą. Prie laidotuvių organizavimo daug prisidėjo Balttrušaičių šeima ir 8593 LS lietuvių kuopa, kurioje velionis anksčiau buvo eilė metų tarnavęs.

PRANCUZIJA

LIETUVOS ATSTOVO IR O. BAČKIENĖS ISLEISTUVĖS

Krašto Valdyba suruošė išleistuves — pietus buv. ilgametėi Lietuvių Šalpos Draugijos ir LBPr. Krašto Valdybos pirmininkei O. Bačkieniėi ir Lietuvos Atstovui Prancūzijoje Dr. S.A. Bačkiumi. Išleistuvėse dalyvavo gražus būrelis Paryžiaus lietuvių ir Lietuvos Dipl. šefas min. S. Lozoraitis su žmona. Baigiant pietus, atsisveikinimo žodį tarė min. S. Lozoraitis ir Krašto Valdybos pirm. kun. J. Petrošius, įteikdamas buv. Krašto Valdybos pirm. O. Bačkieniėi kuklią dovanėlę Valdybos vardu. Negalėda mas dalyvauti išleistuvėse, LBPr. Garbės Teismo pirmininkas min. Ed. Turauskas sveikino išvykstančius raštu. Jautrų atsisveikinimo žodį tarė ir abu išvykstantieji, O. Bačkienė ir Dr. S.A. Bačkis.

GEGUZINĖ

Paryžiaus lietuviai turėjo St. Cloud miške tradicinę gegužinę. Nors ypatingų nuotykių ir nebuvo, tačiau jautėsi ir šeimyniškai buvo praleistas sekmadienio popietis. Vieni pamankštino savo „senus kaulus“, pažadamsi kvadratą ar orinį, kiti vėl medinius rutulius mėtė, o patys rimtiesi ramiau siai plepėjosi, užkandžiavo ar vynelį gurkšnojė... Popietei pajavairinti buvo ir loterija.

Birželio 27 d., Bostone, Amerikoje, mirė med. gydytojas Dr. Domininkas Pilka. Jis yra lietuvių — anglų kalbos žodyno ir kelių mokslo veikalų autorius.

Lietuvių Sielos Balsas

Gilus ir žavingas lietuvių tautos religingumas, jos moralinis veidas, — būdas, do-rovė, papročiai, — susiformavęs pagal krikščioniškosios moralės dėsnius, krašto perdėm katalikiškas charakteris, — visa tai nuo seniai kaimyninių tautų teisingai vadinama šventosios Lietuvos vardu. Visa lietuvių tautos išgyventa epopėja, — ilgos kovos su Teutonu Ordinū, — jos pilna beribio tragizmo didžioji drama, — caristinės Rusijos priespauda, — negnėijamai sako, kad tai išspaudė teigiama prasme ryškų ir gilų lietuvių charakterį.

Lietuviai iš prigimties yra gabūs, gilios dvasinės kultūros bei intucijos žmonės, pa-stovaus būdo ir gilaus mąstymo, lėti, sve-tingi, nuoširdūs, individualistai, konservatyvūs ir dideli nuosavybininkai, atkaklūs ir kieti savo darbe, pasiryžimuose ir užsibrėžtuose tiksluose. Lietuvis yra ir sva-jojotas. Tokį jį padarė apsupanti gamta: miškų ošimas ir upių šniokštimas, ilgos ir tamsios rudens naktys, kuriomis lietuvis randa laiko pasvajoti, padainuoti ir pasakas sekti. Jis labai mėgsta dainą.

Kuris lietuvių tautos būdo bruožas yra ryškiausias? Neabejotinai — maldingumas. Jokie kiti motyvai, jokie kiti šūkių nesu-judins taip lietuvių sielos, nesutrūkės di-džiausių minčių, kaip tikybiniai. Nuvažiuo-kite į Aušros Vartus Viliūnėje, į Šiluvą, Žemaičių Kalvariją, į atlaidus ir į bažnyčią sekmadienį. Išžiūrėkite į jų veidus, iškilau-sykite į minios širdies balsą — jos giedojimas. Kas tas minias pagauna, sutraukia? Gal įprotis? Gal kokie žemiški sumeti-mai? Bet kodėl matome didelius būrius grakščių lietuvių, šimtus einančių tautini-ais kostiumais paskui savo bažnytnines vėliavas, ir būrius jaunų vyrų, gražiai su nuostabiū maldingumu giedančių giesmes Aukščiausiajam? Kas juos judina ir įkvė-pia?

Tai tikrosios lietuvių sielos balsas, kur-is reiškiasi amžiais nė kiek nesilpdamas. Tasai gilus religingumas yra lietuvių tau-tos skardžiausia žymė, ryškiausias bruo-žas. Etnologas ir fiziologas Dr. A. Doritz, Leipcigo universiteto profesorius, studijų reikalais keletą vasarų važinėjęs po Nepri-klausomą Lietuvą, taip yra parašęs: „Nė-ra Europoje žmonių geresnės širdies, geresnio charakterio už lietuvius. Kad nebūtų tų prakeiktųjų degtinės ir alaus, tai galė-čiau sakyti, kad lietuviai pagal savo gerą širdį yra idealiausiausia tauta pasaulyje“.

„Katalikiškoji Lietuva“

Skaitytojų laišakai

SODYBA IR NAMAI

S. Kuzminskas „Europos Lietuvių“ Nr. 31 palietė opų klausimą, iškeldamas Lietu-vių Namų Akc. Bendrovės bėdas ir tos Bendrovės vadovybės pažiūras į ateitį. Dėl tame straipsnyje iškeltojų klausimų gauta visa eilė plačių pasisakymų. Negalėdamas pasinaudoti visais tais pa-sisakymais, „Europos Lietuvių“ pateikia labiausiai esmines jų ištraukas.

Atsiskaitina daugumos nuomonės

Skaitant informaciją ir „E. L.“ pasiro-džiusį p. K. straipsnį, gaunamas įspūdis, kad nutarimas parduoti Lietuvių Sodybą jau padarytas. Belieka tik gauti akcinių pritarimą. Iš visų tų samprotavimų atrodo, kad tikrai jau kitokios išeities ir nebėra. Tačiau kas kada nors yra buvojęs Lietu-vių Sodyboje, supras ir be didelių aiški-nimų, kad Sodybai pirkti žmonės pinigų aukojo ne tam, jog būtų tikėjėsi uždirbti, bet kad vasaros atostogų ar šiaip laisvalai-kio nors trumpam galėtų pailsėti malonie-je, beveik lietuviškoje aplinkoje. Sodyba— vienintelė vieta visoje D. Britanijoje, kur lietuvis vėl pasijunta tikrai jautikiai.

Mūsų lietuviškasis jaunimas ir skautai, pavieniui seni ir jauni tautiečiai, net ir tie nuolatiniai ne tokie jau svetimi pasidarė kitataučiai, visi, kas tik pamilo Sodybą, jos netekimą pergyvens su didžiausia širdgėla ir karčiu nevilygimu.

Teisinga Lietuvių Namų B-vės Valdybos nuomonė, kad vyriausį šeimninkai yra B-vės akcininkai. Tad tegul jiems ir būna duota proga atvirai pasisakyti savo nuomo-nė. Tegu nusveria daugumos nuomonė, nors ji kartais mažumai atrodytų neprak-tiška ir neekonomiška.

Parduoti namus

Sunku išeivijoje būti geru tautiečiu, jei tave čia džiugina augančia pažanga ir Namų B-vės klestėjimu, čia kaip vėzdū per galvą tvoja 20.000 skola.

Svarstome ką parduoti: Sodybą ar Lie-tuvių Namus? Sodyba mums primena dale-ly Lietuvos su kryžium. Pardavę Sodybą, jo gi ten nepaliksimė. Šaltas ir logiškas galvojimas būtų štai koks: parduoti reikia Lie-tuvių Namus, o Anglijos lietuvių centrą perkelti į lietuvių parapijos Sporto Klubą.

Vyt. Andruskevičius

Ar dar beliko kas svarstyti?

Ką gi čia žmogus gali rimtesnio išsvars-tyti, kada p. Kuzminsko jau aiškiai pasa-kyta, kad LNB-vės padangė didžiausias debesis buvo ir liko (20.000 sv. skola)!

Taigi, kaip ten besvarstytume, viena jau aišku, kad „degtine dvokiantieji“ namai ir „gėlėmis kvėpianti“ Sodyba jau baigia skęsti. Tada belieka sutikti su p. Kuzminsko išvadomis, kad Sodybą — senelių prie-glaudą tenka likviduoti. Bet čia pat iškyla naujas klausimas: kaip į tai atsilieps jauno sodo savininkai? O už vis svarbiausias rei-kalas: tai kaip gi bus tada su tuo kryželiu, dėl kurio buvo tiek daug prirašyta ir pasi-gindyta?

J. Rāmonis

Sodybą parduoti, kai viskas bus parduota

Pirmuosius namus pirkome su gera idėja, užsidedimu. Buvo renkamos aukos ir platnamos akcijos DBLS vardu. O Sodyba buvo perkama, kaip senelių prieglauda.

Pirmieji namai parduoti be visuomenės žinios ir įsigyti kiti. Bet visuomenė sąlygas sužino tik vėliau, kad ne pirkti pilnon nuo-savybėn, o tik takti nuomojami už keletą šim tų svarų metams.

Mano nuomone, nereikėtų Sodybos parduoti. Jei parduoti, tai tik takti namus, jeigu kitos išeities nėra. Sodyboje galima ir su-važiavimus daryti ir atstogauti. O namuose neatostogausime. O jei koks suvažia vimas, tai dar rūpesčio yra ir dėl nakvynės.

Sodybą turėtume laikyti ligi galo ir parduoti tada, kai nebus jau kas parduoti.

P. Bankus

Sutinkame su Valdybos žygiais

Mes, Boltono akcininkai, sutinkame su Bendrovės Valdybos padarytais ir daro-mais žygiais dėl esamos sunkios padėties ir linkime Valdybai geriausias sėkmės.

J. Banys

EUROPOS LIETUVIS —

LITHUANIAN WEEKLY.